

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostopna petina vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in v
oglasih v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljke in dneva po
orazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo: neuradna pisma se ne spre-
jema. Uredništvu telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Tebi, Prešeren!

1800 — 1925

Vsakih petindvajset let slavi Cerkev
sveto leto. Vsako tako četrletje je v Cerkv
velikanski korak naprej, kvišku, bližje k
Bogu, k večnemu cilju vseh narodov, vseh
vekov. Tudi v politični in kulturni zgo-
dovini narodov pomeni četr stoletja veliko,
velevažno, često odločilno dobo. Kaj po-
meni teh pet četrstoletij v političnem in
kulturnem življenju našega naroda?

1800

Dne 3. decembra tega leta si v Vrbi
zagledal luč sveta. Tvoj narod se tedaj še
ni zavedal, da je eno, da ima eno skupno
domovino: živeli so vsak svoje, kakršno-
koli, življenje: Primorci, Kranjci, Štajerci,
Korošci, Prekmurci. — Tistega leta je v
nemški Jeni časopis Athenäum objavil
geslo nove, moderne poezije: prava poezija
je tista, ki iz srca kali požene. Tako je
vzšla zvezda, ki je tudi Tebi pozneje sijala
in pripeljala v deželo duhov najprej Tebe,
s Teboj pa tudi nas, Tvoj rod. — Iz Fran-
cije je že enajst let odmeval klic: bratstvo,
enakost, svoboda, kar je tudi Tebi v Tvojih
moških letih postalo geslo. — Nekaj let
pozneje, v Tvoji deški dobi, ko so Lili
Nemci do tal ponižani od Napoleona, se je
v njih največji žalosti rodila zavest, da so
vsi, naj prebivajo na jugu ali severu, na
vzhodu ali zapadu, sinovi ene matere, Ger-
manije, in da jo morajo ljubiti. Ta iskra
je šinila tudi na vzhod pod Tatro, kjer je
užgala zavest, da smo tudi Čehi, Poljaki,
Rusi, južni Slovani sinovi ene matere,
Slave, ki jo moramo ljubiti. Ko si kot mo-
in dvajsetleten mladenič prišel na Dunaj,
ali morda že prej, je tudi v Tvoje srce
padla ta iskra in vnela plamen, ki ni več
ugasnil. — Toda po padcu Napoleonovem
je ves ta ogenj med Nemci in Slovani za-
grnil Metternichov absolutizem. Nastala
je spet noč... »Neprosti dnevi, nočom
enaki...«

1825

Tega leta so začele nekatere bistre
glave misliti na slovensko glasilo. Ko si
se vrnil z Dunaja kot doktor, ste si stesali
prijatelji čolnčič, Čebelico, v kateri si Ti
prišel objavljati svoje nesmrtnne pesmi. Ti
predvsem si s svojo žgočo satiro dosegel, da
smo se s Hrvati zedinili v pravopisu. Ti si
nam kot prvi ustvaril pesniški jezik in
dignil našo poezijo na svetovno višino.
Ti si nam povedal, da smo Slovenci otroci
ene matere, ki jo moramo ljubiti. V srce
so segle Tvojim rojakom Tvoje besede:

Skeleče misli, da Slovenec mile
ne ljubi matere, vanj upajoče...

Iz dvojne bolečine, iz dvojne ljubezni, do
Tvoje Beatrice Julije, ter iz domovinske
ljubezni so Ti vrele vse Tvoje pesmi. Z
žalostjo si se spominjal Samovih časov, ko
je bil rod Slovencev združen pod enim
žezlom. Želel si s svojimi pesmami kakor
nov Orfej »spet zediniti rod Slovencev«
cele. Bolelo Te je, videčega, da Slovenci,
»nemško govori« umetne, prezirajo slo-
vensko poezijo. Vedel si, da »milše zvezde
Kranjcem bodo sijale« če se oklenejo ma-
terinega jezika. Zato si se tako odločno
uprl za tevi t. zv. Ilirrov, ki so rekli: samo
štirje slovanski rodovi naj imajo književni

jezik: Čehi, Poljaki, Rusi ter Iliri (t. j. Srbi
in Hrvatje), drugi ne. Ogorčeno si tedaj
zaklical:

Čeh, Poljak in Ilir, Rus svoj zobraziti jezik,
njih le mogočni ga rod ima pravico pisati;
Beli Hrovati, Rus'njaki ne, Slovaki ne,
s Slovenci ne drugi,
tem gre, Slave pesom, lajati, táce lizati.

Hude so bile te besede, a prišle so Ti iz
globokosti Tvojega srca. In rojaki Tvoji so
jih razumeli. In ko je v istem času v
venec Stanko Vraz, užaljen, ker Čebelica
ni prinesla njegovih v neumljivi slovenščini
zloženih pesmi, hrbet obrnil slovenščini in
prišel hrvatsko pesniti, si Ti Slovence, da
jih ne bi ta zglede omaml, spomnil slavneja
Rimljana Kátona, ki po urodnem porazu
starorimske republike ni prestopil v zmo-
govito stranko Cezarjevo, kamor so tru-
moma šli drugi, ampak je ostal pri manjši,
ki je bila zelo oslabiljena. Tako si tudi Ti,
naš pravi Kátón, ostal zvest svojemu rodu,
dasi

»od drugih manjši in častén manj
rod je slovenski«.

In par let pred smrtjo si Ti, genij našega
rodu, v »Zdravljici« še enkrat priporočil
slovenski mladini, fantom in dekletom:

Ljubezen domačije
noben naj vam ne usmrti strup!

Smrt Ti je (8. II. 1849) iztrgala iz rok
prapor slovenski, ki si ga tako neustrašeno
nosil pred svojim narodom.

1850

Po Tvoji smrti je Tvoj prapor dvignil
Fran Levstik in ga enako neustrašeno kvi-
šku držal celo četrletje. Rekel je: »Če zdaj
narodu vzamemo jezik iz knjige, ga pahnemo
v omiki za petdeset let nazaj...« In
dalje: »Slovenci smo narod, in zaradi knji-
ževnega jezika se ne moremo, nečemo in
ni ne smemo iznebiti svoje narodnosti...
Ako popustimo svoj jezik, s tem odsekamo
drevesu slovanstva eno vejo, kar bi bilo
vsemu slovanstvu na kvaru, ker vselej čuti
celo drevo, ako mu odsekaš vejo, čeprav
morda najmanjšo«

1875

V tem zadnjem četrletju je Tvoja
misel jela poganjati globoke korenine: slo-
venski jezik je začel prodirati v urade ter
v srednje šole (vsaj v nižje); dobival je od
dne do dne lepšo obliko. Stritar, Gregorčič,
Aškerc in lepa vrsta drugih književni-
ov ga je dičila. Proti Tvoji misli skoro ni bilo
čuti glasu.

1900

V prvih letih tega stoletja smo Ti po-
stavili v Ljubljani spomenik iz kamna in
brona. Zdaj je prišel za Tvoj prapor Ivan
Cankar: in spoznali so Tvoj rod in ga jeli
spoštovati ter občudovati tudi nam čisto
tuji narodi...

1925

In prišla je s t. doba v svobodni državi.
In zdaj, ko bi Te morali najbolj slaviti, ko
bi Ti morali najbolj hvaležni biti, da si
nam v nevarnosti ohranil naš jezik in našo
kulturo, zdaj mi — molčimo.

Podpis pogodbe v Locarnu.

EVROPSKI MIR JE ZAGOTOVLJEN!

London, 2. dec. (Izv.) Dne 1. dec. je bila
na svečan način v slavnostno okrašeni dvorani
angleškega vnanjega urada podpisana v Lo-
carnu sklenjena pogodba.

Zanimanje za ta svetovnozagotovinski akt
je bilo ogromno. Nad 200 časnikarjev se je
pripeljalo iz vseh delov sveta v London, da
prisostvuje podpisu pogodbe, na primernih
mestih pa so fotografirali in kinooperaterji fo-
tografirali najvažnejše momente svečanega
akta.

V dvorano sta najprej vstopila nemški
poslanik v Londonu Sthamer in angleški po-
slanik v Berlinu lord D'Abernon. Njima je
sledil ostali diplomatski kor v Londonu nato
stopnik Scialoja, Vandervelde za Belgijo, dr.
Luther. Za njimi so se zvrstili italijanski za-
stopnik Scialoja, Vandervelde za Belgijo, dr.
Beneš za Češkoslovaško in Skrzynski za Polj-
sko. Polagoma so dvorano napolnili najodli-
nejši angleški državniki in parlamentarci,
med njimi tudi Mac Donald in Lloyd George.

Točno ob 11. uri se je dvignil Chamber-
lain in je v temeljito premišljenem govoru
označil ta dan kot najlepši dan svojega poli-
tičnega življenja, obžalujoč le, da se zaradi
žalovanja na dvoru ne more vršiti tako sijaj-
no kakor bi tako znamenit dogodek zaslužil.
Sporazum z Nemčijo je gotov in Nemčija dan-
es nima nobenega sovražnika več, ampak le
prijatelje.

Chamberlainu se je zahvalil kancler dr.
Luther, ki je naglašal potrebo, da se spo-
razum tudi kmalu izvrši, da bodo čim prej
vidne tudi posledice velikega dela.

Po kratkih govorih Brianda, Vandervel-
deja, Scialoja, dr. Beneša in Skrzynskega je

ob 11. uri 34 minut dal lord Hurst kanclerju
dr. Luthru pero v roko in ga peljal k mizi,
kjer so bile pogodbe pripravljene za podpis.
Podpisovanje je trajalo 10 minut.

Po podpisu je govoril Briand o duhu so-
lidarnosti med narodi. Podpis pogodbe jamči
še poznim rodovom mir, ker je izginilo tek-
movanje med Francijo in Nemčijo. Proti nem-
ški zastopnikom pa je rekel:

»Jaz sem dober Francoz, vi ste dobri
Nemci, ampak vsi skupaj smo le Evropejci!
Nobena stena nas ne sme ločiti. V imenu fran-
coskega naroda izjavljam, da je vojne za ved-
no konec in da nam je mir zagotovljen. Mi
bomo na podlagi pogodbe storili vse, da za-
gotovimo mir!«

Za Briandom je govoril dr. Stresemann,
ki se je zahvalil Briandu za njegovo obljubo
in naglašal potrebo sodelovanja vseh narodov
v doseg skupnih ciljev civilizacije.

Vrsto govorov je končal angleški mini-
strski predsednik Baldwin, na kar je Cham-
berlain slavnostno sejo zaključil.

Pred poslopjem zbrana množica je prire-
jala odhajajočim državnikom viharne ovacije.

London, 2. dec. (Izv.) Včeraj popoldne je
sprejel kralj podpisnike pogodbe v svečani
avdienci. Chamberlaina je odlikoval kralj z
najvišjim angleškim redom.

Locarno, 2. dec. (Izv.) Včeraj, na dan pod-
pisa v Locarnu sklenjene pogodbe, so zvonili
v Locarnu vsi zvonovi.

London, 2. dec. (Izv.) V pogovoru s Cham-
berlainom in Briandom so nemški ministri
izjavili, da bo nemška vlada kmalu zaprosila
za sprejem v Društvo narodov.

Zadnji opomin Radiću.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Radi Stjepana Ra-
dića vlada veliko nezadovoljstvo. O tem pišejo
vsi listi, tudi »Vreme« in »Politika«. »Politi-
ka« piše sledeče:

Radikali so sicer oprostili St. Radiću nje-
gov napad v fin. odboru. Pričakovalo se pa je,
da bo St. Radić v bodoče oprezniji. To se pa
ni zgodilo. Na poslednji vladni seji je pripra-
vil novo iznenadenje. Braneč Radojevićev
mnenje glede Brodarskega sindikata, je St.
Radić drugič zapretel, da bo napravil krizo,
ako se ne bi njegovo stališče sprejelo. Radi-
kali so morali sprejeti to, kar je St. Radić
diktiral, preteč s krizo. To je izvalo med ra-
dikali novo ogorčenje. Radikali si bodo naj-
novejši Radićev napad dobro zapomnili in ga
ne bodo pozabili.

Vlada proti škofom.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Jutri se bo sestal
izvrševalni odbor škofovskih konferenc in
knezoškof Karlin na posvetovanje o tekočih
cerkvenih političnih vprašanjih. V izvrševal-
nem odboru so zagrebški nadškof Bauer, ljub-
ljanski škof Jeglič in djakovski škof Akša-
mović. Škofje bodo gotovo zavzeli stališče na-
pram zadnjim dogodkom v Belgradu, kateri so
pokazali, da je episkopatu nemogoče predlo-
žiti vladi svoje zahteve osebno niti preko poli-
tičnih organizacij.

Kakor znano škofje niso bili sprejeti na
dvoru Predsednik ministrskega sveta Pašić
pa sploh ni smatral za potrebno, da bi jih ob-
vestil, ali jih sprejme ali ne. Minister za vere
Trifunović jih je sicer najprej sprejel. Ker
mu pa škofje pri prvem sestanku niso mogli
predložiti vseh svojih želj in pritožb, so hoteli
imeti še en sestanek, za katerega pa minister

Trifunović ni dal več prilike.

Tako so se morali zastopniki katoliške
cerkve vrniti, ne da bi mogli izvršiti od ško-
fvske konference jim poverjeno nalogo. To
postopanje proti škofom je napravilo najbolj
mučen vtis v vseh katoliških krogih. Škofje
bodo morali iskati druge poti, da lahko jav-
ljajo vladi želje in potrebe katoliške cerkve,
ker jih vlada noče poslušati. Najbolj »udno je,
da se tako brskirajo katoliški škofje v času,
ko so v teku pogajanja za konkordat, vlada pa
se trudi doseči za zavod sv. Jeronima častne
prerogative. Gotovo je, da bodo ti dogodki v
naši javnosti vzbudili največjo pozornost, v
katoliških krogih pa veliko ogorčenje. Z ve-
likim zanimanjem se pričakuje jutranje
škofvske konference v Mariboru, o kateri se
v vseh političnih krogih mnogo razpravlja.

FINANČNI ODBOR.

Belgrad, 2. nov. (Izv.) Jutri se bo vršila
seja finančnega odbora. Na njej bodo razprav-
ljali: 1. o nujnem predlogu poslanca Jugosl.
kluba in Hrv. federalističnega kluba o izpla-
čilu razlik uradnikom, 2. o nujnem predlogu
poslancev Žebota in dr. Bazale za prevedbo
kronskih upokojencev v dinarske, 3. o nu-
jem predlogu posl. Jugoslovanskega kluba za
podporo p. toči poškodovanim, 4. o raznih
manjših zadevah.

Pozdrav ministra Šrameka Jugoslov. klubu.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Predsednik Jugosl.
kluba je sprejel od češkoslovaškega ministra
Šrameka sledeč brzojav: »Zahvaljujem se za
tako živo in zanimanje in za blagonaklonjeno
čestitke. Tudi mi zelo pazljivo zasledujemo na-
predek in razvoj jugoslovanske krščanske de-
mokracije in nje vpliv na državno življenje, z
gorečo željo za razvoj Vašega pokreta. Vam
vsem Bog živi! Minister Šramek.«

Naročajte „Slovanca“!

Naše stališče in naše zahteve.

Dne 28. preteklega meseca se je poslanec Dušan Serneec v svojem velikem programatičnem govoru k dvanajstini, ki je zbudil napeto pozornost zbornice in ni bil samo od levec živahno aklamiran, temveč je tudi na vladno večino napravil globok vtis, z markantnimi besedami označil stališče Slovenije do centralističnega režima, do »sporazuma« RR, odločno povdaril naše kulturne zahteve, zavrnil protikatoliško smer sedanje politike in orisal naš gospodarski položaj.

Glede našega stališča do centralizma je poslanec Serneec izjavil:

Jugoslovanska ideja in Slovenci.

»Če stavimo vprašanje o vzrokih nezadovoljnosti, ki preveča danes vso Slovenijo, stavimo glavno vprašanje, na katero je treba odgovoriti. Hočem o tem na kratko razpravljati. Navedel bom najprej nekaj psiholoških momentov, ki segajo daleč nazaj v zgodovino. Najprej stavim vprašanje, kdo je ustvaril to državo? Gospoda moja, ni bila to svetovna vojna, ni bilo tudi, oprostite, srbsko junaštvo, ne srbska vojska in srbski meč. To je bila jugoslovanska ideja, ki je živela že davno pred letom 1914. Ostalo, kar sem omenil, je bilo le sporedni vzrok, ki ga je ta idejni vzrok izločil. In če se vprašamo, ali je to res, da je ta jugoslovanska ideja eksistirala, rečem, da to ni težko dokazati.

Dovolite, da povem kratek dogodek iz dunajskega parlamenta. Bilo je to ob času aneksijske krize l. 1908., ko je Avstro-Ogrska anektirala Bosno. V dunajskem parlamentu se je o tem razvila debata in govoril je med drugimi tudi dr. Bärenreither, eden najodličnejših nemških politikov v dunajskem parlamentu. Potegnil je paralelo med beneško in lombardsko provinco na eni strani in med Bosno ter Hercegovino na drugi strani. Rekel je: Avstrija je imela italijanske province, žrtvovala je zanje ogromne vsote, a ni razumela spraviti težišča takratne italijanske ideje, ki je tam živela, v notranjost svojih mej. To težišče je ostalo zunaj Avstrije in nujna zgodovinska posledica tega je bila, da je Avstrija te dežele izgubila. Avstrija stoji sedaj, ko anektira Bosno in Hercegovino, pred podobnim problemom. Med slovanskimi narodi na jugu živi danes že popolnoma izrazita jugoslovanska ideja, ki stremi za združitvijo vseh Jugoslovancev v eno politično enoto. Če bo znala Avstrija to jugoslovansko idejo spraviti v notranjost svojih mej, bo te province obdržala. Če pa tega ne bo razumela, bo brezdvomno prišel čas, ko monarhija ne bo izgubila le Bosne in Hercegovine, za katere dežele se je eksponirala Srbija, marveč vse pokrajine, kjer prebivajo Jugoslovanci. Dr. Bärenreither je govoril gluhim ušesom in Srbija je imela zgodovinsko vlogo drugega Piemonta napram avstro-ogrski monarhiji.

Gospoda moja, ta ideja še živi. Mi Slovenci hočemo to državo, mi hočemo združitev vseh Jugoslovancev, toda da bi se ta ideja izvajala tako, da bi morali mi Slovenci žrtvovati vse, kar smo dobili od svojih očetov in kar hočemo ohraniti neokrnjeno našim potomcem, tako pa mi Slovenci te ideje nikdar nismo razumeli. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje na levici.) Ne maram staviti tukaj vprašanja, kaj bi mogla ta nesrečna politika močne roke iz te jugoslovanske ideje narediti.

Drugi psihološki moment, o katerem hočem razpravljati, bi bil sledeči. Naj posežem nekoliko nazaj v minule volitve. Ne bom razpravljaj o poročilu verifikacijskega odbora, ne bom razpravljaj o vsem, kar se je dogajalo pri teh volitvah in o tem, na kakšen način je prišla takratna volilna vlada do večine v tem parlamentu in na kak način podaja danes ta zbornica sliko, ki jo faktično ima. A če se

tudi vse to vpoštevava, gospoda moja, bi se ta rezultat ne bil dal doseči, če ne bi vodstvo radikalne stranke v polni meri vpoštevalo srbske duše. Če pa na eni strani odkrito priznavam, da ima gospod voditelj radikalne stranke fino uho za vse stresljaje srbske duše in zna večje ubirati strune, da doseže v večini srbskega naroda resonanco, mu moram vendar na drugi strani odreči poznavanje hrvatske in slovenske duše. Nisem v to legitimiran in tudi ne bom govoril o razmerah na Hrvaškem. Omenjam le, da je glede Hrvatske isto mišljenje v tem visokem domu razvijal že dr. Bazala, ko je govoril o dveh dušah. Jaz njegova razmotrivanja le dopolnim z ozirom na Slovenijo. Gospoda moja, vsa ta imponderabilia, ki se na kratko izražajo z definicijo različnih duš, so v politiki najmanj ravno tako važna, kot vse te številčne krivice in enostranske partije in pozicije budgeta. Centralizem kakor se danes izvaja v naši državi, misli nas Slovence prisiliti k temu, da podajamo resonanco na vse zvoke, ki prihajajo iz Belgrada. Kakor v akustiki, tako se tudi v politiki resonanca ne da izsiliti. Ali ničesar ne odjekne, ali pa sliši, če s silo udarjate ob druge strune, le neprijetne disonance. Enoglasna politična pesem se ne da izsiljevati. Gospoda moja, mi Slovenci imamo svoj individualni naroden značaj, ki ga hočemo tudi ohraniti.

Priznavam pa, da morajo biti naši glasovi v harmoničnem skladu z glasovi drugih narodov ali plemen v naši državi. V tem vidimo mi moč in jakost države, da pride vsak glas, ki ga daje narod, do veljave in da se vsi glasovi zlijejo v veličasten in mogočen akord. Odtod tudi naša zahteva po zakonodajni avtonomiji ali samoupravi in odtod tudi naša trdovratnost, s katero vztrajamo v bistvu pri svojih zahtevah in od katerih ne moremo popustiti.

Boj za slovenski jezik in kulturo.

O tej fundamentalni zahtevi našega programa je izjavil poslanec Serneec sledeče:

»Dotaknil bi se rad še ene točke naših kulturnih zahtev, in to je naš jezik — naša slovenska govorica. Po vaši ideologiji je slovenski jezik le dialekt, ki mora čim prej izginiti. Po našem mnenju je pa naš jezik narodna svečina, ki je, objektivno vzeto, pokazal že dovolj sposobnosti, ustvarjati kulturne dobrine, tako da je vsak nadaljnji dokaz za njegovo eksistenčno pravico odveč. Vzlic temu pa hočem o tem vprašanju govoriti, ker se je v minulem zasedanju tudi v tem domu to vprašanje omenilo.

Aludiram pri tem na vprašanje gospoda kolege Smodeja na gospoda predsednika tega doma v zadevi varstva slovenskega jezika in na predsednikov pišnični odgovor, da pozna soglasno z ustavo le en jezik, ki je srbo-hrvaški-slovenski. (Josip Skoberne: Na podlagi katere slovnice? — Stjepo Kobasica: Vi još danas nemate cirilice!) Nehote sem se pri tem, gospod Kobasica, spomnil na avstrijske razmere in na zloglasnega gospoda ministra Kallaya ali Bilinskega, kegar hočete, ki je slovesno proglasil kot novi jezik bosanski jezik. (Franjo Smodej: Iste model! in pri tem negiral, da živijo v Bosni tudi Srbi. Gospodje iz Bosne se na to gotovo še spominjajo. Kongruenten ta primer sicer ni — takih primerov je težko najti — sličen je pa vsekakor. In sedaj Vas vabim, gospodje iz Bosne, da poveste svojim kolegom, s kakšnimi občutki ste vi sprejeli svojčas Kallayevu izjavo in boste potem tudi razumeli naše občutke ob predsednikovem odgovoru. Zdi se, da obstoja tendenca od oficelnega naslova naše domovine Srbov, Hrvatov in Slovencev črtati zadnjo besedo enako, kakor je to hotelo storiti vrhovno avstrijsko

vojaško poveljstvo začetkom svetovne vojne l. 1914., ko je poslalo oficijelno na ministrsko predsedstvo na Dunaju akt z vprašanjem, kakor zakonite pripomočke nudijo avstrijski zakoni za predlog, da se en narod iz monarhije črta. Takrat je bil mišljen srbski narod, ki so ga hoteli pri zeleni mizi črtati in izbrisati iz monarhije in iz sveta. A srbski narod je takrat v monarhiji eksistirал in živel, in slovenski narod v naši kraljevini tudi eksistira in živi! (Burno pritrdjevanje in ploskanje na levici.)

Ce se hočemo mi Slovenci z vsemi, tudi najmanjšimi niansami slovenstva kot taki ohraniti, gospoda, to ni separatizem, temveč nacionalizem. Naše ljudstvo zunaj naših meja na severu in na jugu Slovenije mora, če posesti Slovenijo, imeti občutek, da je doma, in to ne med Jugoslovani nego v prvi vrsti med Slovenci. Gospoda, če tega ni, če začnemo mi pisati v cirilici in oficijelno govoriti v neki megljeni jugoslovanski, potem izgubi tudi naš narod na severu in na jugu svojo največjo oporo v svojem narodnem boju. Na severu se bo pomemil, na jugu poitalijančil. Da, gospoda, nacionalizem je ta prokleti separatizem. (Stjepo Kobasica: Zašto se zovete jugoslovanski a ne jugoslovanski klub?) To, gospod Kobasica, je nekaj zgodovinskega. Tudi na Dunaju smo imeli jugoslovanski klub, v katerem so bili združeni ne samo Slovenci, ampak tudi Srbi in Hrvatje. Tudi tukaj v Belgradu smo imeli v našem klubu člane, ki niso bili Slovenci, ampak so bili Srbi oziroma Hrvatje in kakor kaže sedanji politični položaj, po bodočih volitvah tudi ne bomo več sami.

Prehajajoč na naše stališče do RR sporazuma je poslanec nadaljeval:

Kronanje.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Pod naslovom »Kronanje« piše »Politički Glasnik«, ki velja za glasilo jako vplivnih in visokih krogov v Belgradu, med drugim: »Kronanje se je doslej odlagalo iz raznih razlogov. Meje naše države še niso bile stalne, plemenski spori še niso bili rešeni. Glede teh dveh točk pa so se razmere zelo izboljšale v korist kronanja. Vprašanje državnih mej je rešeno in država je na znotraj uravnotežena. Zato smatra celokupna javnost, da se kronanje ne sme več odlašati. Od sedanje vlade se pričakuje, da bo važnost tega vprašanja razumela in ukrenila vse, kar odgovarja interesom države in razpoloženju naroda. Javnost pričakuje od vlade to tembolj, ker predstavlja težnje in razpoloženje dveh najmočnejših plemen v državi. Če pa hoče vlada na kar najsvežejši način izvršiti to svojo nalogo, mora gotovo strankarske interese žrtvovati. Mi mislimo pri tem na potrebo, da se vladna koalicija razširi tudi na druge stranke, posebno pa je potrebno, da bodo tudi Slovenci zastopani v vladi. V javnosti se tudi že naglašja, da morajo biti v vladi, ki bo izvršila kronanje, zastopana vsa plemena, kar v sedanji vladi niso. Če stvari še niso tako daleč dozorele, je treba s kronanjem raje počakati, da bi se izvršilo pod vladno, za katero bi stal ves narod«. — Prinašamo kot kronisti.

Vlada se boji interpelacij Jugoslov. kluba.

Belgrad, 2. nov. (Izv.) Posl. Sušnik je v imenu Jugosl. kluba protestiral pri predsedniku narodne skupščine, da niso v četrtek na dnevnem redu interpelacije, kakor je to po poslovniku. Zahteval je, da pride prva na vrsto interpelacija Jugosl. kluba o preveliki davčni obremenitvi Slovenije. Dr. Subotić je izjavil, da obžaluje, da ne more ustreči želji Jugosl. kluba, ker mu do danes nobeden od prizadetih ministrov, na katere so bile stav-

»Končam s tem svojo argumentacijo glede slovenskih zahtev in pritožb proti političnemu režimu zadnjih let, ki ga označimo kot velesrbstvo z jako roko. Državno politično je ta smer pogrešena in mi Slovenci je odločno odklanjamo. Če se na kratko ozrem na današnjo politično situacijo, ali bolje rečeno na trenutni položaj, kajti dan je dolg in do polnoči se politični položaj že lahko zopet spremeni (Veselosť), bi moral o »sporazumu RR« razpravljati. Odveč bi to bilo, kajti tozadevno je že kolega Sušnik o priliki zadnjih dvanajstih obširno obrazložil naše stališče. Jaz le ponavljam, da mi Slovenci tega sporazuma s stališča državniške politike ne priznavamo. Kajti če ta sporazum res obstoja, obsega le Srbe in Hrvate, Slovence pa izključuje.

Hočem se le na kratko dotakniti ene točke, ki jo smatram za bistveno in karakteristično za predmetni sporazum. Segam nazaj na verifikacijsko debato v tem domu in na govor g. dr. Palečka. V duhu sem že zdavnaj prosil g. kolego dr. Palečka odpuščanja, ker mi ni šel v glavo koneks, v katerega je spravil pojma »sporazum« in »silos« ali nasilje, ko je kulminiral v trditvi, da je vsak sporazum rezultanta sile. Nisem hotel tega verjeti, danes sem pa o tem prepričan, kajti ta sporazum je res rezultanta sile in nasilja. Prej sem v svoji skromni pameti vedno mislil, da eno drugo izključuje in da se o sporazumu na podlagi sile sploh ne da govoriti. Očividno pa ima g. dr. Paleček prav in jaz moram svojo logiko revidirati ter ta »sporazum« priznati kot »sporazum« (Veselosť)

Na ostale momente v govoru poslanca Serneca se še povrnemo.

ljene interpelacije, ni odgovoril. Čim bodo prešturirane, jih bo stavil na dnevni red narodni skupščini.

Nesoglasje v klubu HSS. — Prekmurske zadeve.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) V klubu HSS se nadaljuje debata o incidentu, o katerem smo že poročali. Pristaviti je treba, da so glede tega incidenta zahtevali, da mora poslanec Hrupić, proti kateremu je nastopil Znidarić, te vesti demantirati. Posl. Hrupić tega ni hotel storiti. Posebno se je za ta demanti zavzel Pucelj, ki bo hotel kovati zase dobiček. V potrditev naših poročil poročamo, da je Jugoslovanski klub prejel iz Prekmurja številne vloge agrarnih interesentov v Prekmurju. Predvsem so interesi iz Črenšovce protestirali proti nakupu zemlje od grofice Siches, da je predrago plačana in da se je izvršila cenitev neuradno. Plačali so za katastralni oral 12 do 15.000 D.n. Potem so zagrozili, da kdor ne bo plačal, bo izgubil pravico za nakup zemlje. Številne družine, ki niso mogle zbrati te ogromne vsote so prepuščene na milost in nemilost. Posl. Klekl je interveniral raditega pri ministru za šume in rude.

ZAKON O ČEKOVNEM ZAVODU.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Odbor za spremembo zakona o ček. zavodu je imel danes sejo, na kateri je sprejel razne spremembe. V glavnem so bili sprejeti sledeči predlogi: Najmanjša vloga je 10.— Din, največja je lahko 25.000 Din, ostale točke so bile sprejete brez sprememb. Poročilo o tem bo poslano narodni skupščini.

KOMISIJA ZA BAKAR.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Posebna komisija ministrstva za finance je odšla v Bakar, da pregleda, koliko so potrebne poprave razne institucije, kakor je nedavno to zahtevala posebna komisija.

Dom in Svet Prešernu.

Zadnja osma številka »Doma in sveta«, ki je pravkar izšla, je v prvi vrsti posvečena Prešernovemu spominu, njegovi stopenindvajsetletnici, na katero smo Slovenci popolnoma pozabili. — Če je že nismo pozabili, praznujemo je ne. In vendar vsak drug kulturni narod šteje leta in spomine svojih velikanov, v njih išče moči in spodbude za bodočnost. Zato je ta »Dom in svet« spomin lepo dejanje, ki nas skuša vsaj malo oddolžiti in zaslužiti, da ga na kratko predstavimo tudi našim čitateljem.

Uvodna beseda 1800—1925 je neusmiljeno spričevalo našega časa in bi zaslužili, da jo v celoti ponatisnemo. S težkimi poudarki ugotavlja, da Slovenci zato gremo molče mimo Prešernovega jubileja. Ker smo moralno tako nizko padli. »Kaj je v nas živega? Kaj je v nas globokega? O, saj vemo, da nam je vse ravna ploskev! Kaj zidamo? Ponos in poštenje prodirajo v nas! Kaj so naše žrtve? Mamoni, odti z lažjo! Smeti vezemo v zlato in lažemo si junake in zgodovina pred našimi očmi pači obraz. Česa nas je še sram? Koliko je še mož? Kdo je, ki bi nam izprašal vest? — V svobodi, ki smo jo doživeli, izgubljamo vero vase: naše glave so pri tleh in naša srca se zganejo samo še v zasmeš. — Iz njegovih prerokb so nam zoreli časi. — Iz Njega smo zrasi, a mi smo ves svoj dolg odrinili v kamen in bron in komaj za letnico Njegovega rojstva vemo. — Nismo ne Njegov, ne Levstikov, ne Cankarjev rod. Mah in lišaj smo, pri tleh. To je Prešernov

spomin v letu 1925.

Dr. Ivan Pregelj objavlja sliko V Emavsu, »zato ker sem od svojega tridesetega do dvainštridesetega leta v Njegovem Kranji bil kakor pravi v posvetilu. Vsebinska je Prešernov pogreb. Takega pogreba še nismo brali v našem jeziku. Vrvenje stare napol zavedne meščanske družbe v gostilni pri Majerju, pred pogrebom, garda, politiki, se v značilnih obrisih vrte v paradi mimo nas. Nato je pogreb: »Teda pa zabuži zunaj vihar zvonov. Kakor da ne šumi zemljano iz kranjske matere nego svetlo. Angeli ženó bron, da poje, kakor se ni pel in ne bo pel nič več. — »Tam zunaj se je obudil šum korakov, samo korakov. Sicer je vse tiho. A koraki pojo kakor pljusek valov. Začela je teči reka in bo tekla, tekla, tekla...« Tedaj se pojav v gostilni on sam — Prešeren in obide »učence« kovača Gogala, ki je obupal nad svojim življenjem in hoče za »Francetom«. Moral se je priti k njemu posloviti, ker se ta ni prišel. — Groza, dobrota, vsakdanost in malomeščanska plitvost, svetost in gostilniško pustolovstvo se meša in zlija v eno — iznad vsega se dviga slutnja, da se tisti, ki ga pokopavajo prebujajo, vstaja in živi.

Janez Jalen je na originalen način zvezal v eno celoto mnogo lepih misli. Pesmi je pel, vedo Brezničani o Ribičevem dohtarju. Nikjer ne živi Prešeren tako živo kot v brezniških slovenskih pridigah, kjer ga med velikimi vedno imenujejo prvega. »Prešeren! Dokler jih več išče hišo, kjer so ga zibali, kakor rušo, ki krije njegove kosti, naš rod ne bo prešel.« Lepa je v tej zvezi slika preteklosti, nekdanje slave

voz-parizarjev, v zvezi s sedanjostjo. Včasih! Od Trsta do Dunaja so vozili in marsikateri hleb se je skotalil s parizarjev študentom. Sedaj so gore prevrtane, ni daleč ne na Dunaj ne v Trst, pa nikamor ne moreš. — Kaj vse to! Naj se zopet kaj zmede! Pred hišo te dva sosed s svoje zemlje lahko streljata. — Največ sveta pa sliši, je pel. Je pel. Pa smo se morali puliti za najlepši kraj z okolščino, v kateri je bil sam doma, naš največje.

Najdragocenejši prispevek te številke je faksimilirana objava prvotnega rokopisa Zdravice, pesmi, ki je v prerokskem duhu oznanjala naše osvobodjenje, pesem, ki še ni izpeta in ne bo. Iz te objave, ki se je kaj dobro posrečila, zlasti vidimo v Prešernovo delavnico. Zanimivo je slediti, kako je pesnik presnavljal in prenašal, dokler se ni zalesketala »zlata kaplja iz Prešernovega duha«, kakor pravi dr. Zigon, ki objavlja pesem in razpravlja o usodi pesmi in njenih rokopisih, ki so se nam ohranili. Dr. Zigon je poleg tega prispeval odlomek iz spominov Prešernovega prijatelja Fr. Potočnika in razpravo Krst pri Savici v cenzuri. Prvi članek nam prinaša genljivo zgodbo iz leta svobode 1848, ko je bil Prešeren na stražnici narodne straže v Kranju, druga razprava s strokovnjaško natančnostjo osvetljuje tedanje cenzurne razmere in reši več prepornih vprašanj z ozirom na cenzuro in pesmi, ki se tičejo cenzure.

Med ocenami prinaša Fr. Koblar poročilo o Zigonovi knjigi Francé Prešeren poet in umetnik. Referat o tej knjigi, ki bo najbrž najtežja slovenska knjiga, je dovolj obširen, da

moramo dobiti točne pojme o njeni vsebini. V pripombah k vsebini knjige je načel vrsto spornih vprašanj, ki se tičejo predvsem Prešernove klasične oblike. Najtehtnejši je sklep, kjer se spusti v »eno izmed bolestin točk naše literarne zgodovine: »Krst« in se obrača zlasti proti »racionalističnemu pojmovanju te pesnitve. Marsikdo noče priznati, »da je bil Prešeren v stadiju Krsta — onstran«.

Prostodušnost in volja do resnice, ljubezen do Prešerna in njegove umetnosti preveča vse te članke. Prinesli so vrsto novih ugotovitev in načeli nova vprašanja. Vsa snov je lep čin prave pietete, v času, ko iščemo vseh mogočih prilik in praznih spominov najbrž zato, da bi pozabili na to, kar je v resnici našega in iz česar smo ohranili kot Slovenci.

Poleg Prešernovega gradiva ta številka zaključuje tekoči letnik. Prinaša konec Bevkove psihološko pogojene novele Muka gospe Vere, ki je vzbujala mnogo zanimanja. Letos je zaključil tudi dr. Debevec prevod Divine Comedie. Sedaj imamo Slovenci to delo pred seboj v celoti in smo z njim zamašili veliko vrzel v prevodni literaturi. Epilog prevajavev je gotovo preskromen in se zdi, da se je rajši skril kakor da bi se nam ob koncu pokazal. Zato mu moramo sami povedati, da smo mu res hvaležni za veliko delo, storjeno »brez upanja plačila«. Pesmi sta v tej številki objavila Tine Debeljak in Tone Seliskar. Zlasti poslednja pesmi (Birič!) so krepke in žive. Poleg kazala je priložen listu tudi program za prihodnje leto, ki ga v eni prihodnjih števil objavimo v celoti.

Prevrat na Kitajskem.

Peking, 2. dec. (Izv.) Radikalni levičarji in dijaki so v noči od 28. na 29. novembra porušili hiše in stanovanja več visokih državnih funkcionarjev. Hiše finančnega ministra, ministra za promet in policijskega šefa so porušili, ravno tako tudi palačo protikomunističnega lista »Asinpaoc«.

Dijaki dele letake, v katerih zahtevajo vzpostavitev ljudske vlade in odpravo militarizma. V Peking se je vrnil ruski sovjetski po-

slanik Karahan. Njegov prihod tolmačijo kot pričetek dalekosežnega prevrata.

London, 2. dec. (Izv.) »Daily Express« poroča iz Pekinga, da so takoj po povratku ruskega sovjetskega poslanika Karahana predsednika kitajske republike odstavili in vzpostavili revolucionarno vlado. Nova vlada je proglasila carinsko avtonomijo Kitajske in je preklicala vse mednarodne pogodbe, v katerih je Kitajska zastopljena za drugimi državami.

Strahovita nevihta v južni Italiji.

Rim, 2. dec. (Izv.) V južni Italiji in na Siciliji je divjal strahovit vihar. V noči od 28. na 29. novembra in kasneje še en dan se je nevihta razvila in strahovit orkan in padati je začela debela toča. Morski valovi so preplavili vse obrežje med Italijo in Sicilijo in voda je uničila vse, kar je dosegla. Obrežne železnice so porušene, brzozavne in telefonske proge so prekinjene.

Največ škoda je pretrpelo mesto Bagnaro Celabro, ki ga je vihar popolnoma porušil. Drevje je vse izruvano. Preplašeno prebivalstvo je zbežalo iz podiračih hiš. Morje je

podrlo varnostne nasipe. Vse ribiške ladje v pristanišču so se potopile. Na obrežju ležeče hišice so valovi odnašali kakor prazne zaboje.

Zelo poškodovano je tudi mestce Pagli. V okolici je uničen ves pridelek. Morje se je razlilo do 150 m daleč v notranjost dežele.

Tudi Messina, glavno mesto Sicilije, je močno trpelo. Najstarejši ljudje ne pomnijo tako strahovitega viharja. V mestu je ranjenih mnogo oseb, ker je vihar hiše kar razkrival. Električna naprava je popolnoma uničena in vse mesto leži v temi. Pridelek pomaranč je popolnoma uničen.

Avstrijski problem.

Celovec, dne 1. decembra.

Človek bi bil mislil, da se je avstrijski problem rešil, ko se je ustalila vrednost denarja, ko se je dobil po mestih zopet kruh, ko je kmet zopet mogel prodajati, ker je za blago zopet dobil neko stalno vrednost, s katero si tudi on lahko oskrbi, kar potrebuje za gospodarstvo. Inozemstvo je stopilo zopet v stik z nami, prodajalo nam je, kar smo hoteli.

Človek bi bil mislil, da se bo ljudstvo zdaj z vso vnemo poprijelo dela, da bomo kakor so storili Francozi, prepovedali veselice in pijančevanje. A tega nismo storili in zato država ne pride do miru, ne pride do socialnega reda. Vzrok naše bolezni sedi v duši socialne demokracije, v duši njenih voditeljev. Le-ti voditelji naših delavcev, Bauer, Leuthner, Ellenbogen, Eisler i. dr. so nam po svojem mišljenju tuji, bolj tuji, nego se zavedamo in spoznamo. Tu je jedro socialne demokracije. Krščanska kultura nam je prečnila mišljenje, kakor kvas prešine testo in mu udahne novo življenje. Ne zavedamo se, da drugi ljudje drugače verujejo in svet gledajo z drugimi očmi. Hebrejec, ki vodi naše delavske mase, je drug človek kakor mi, naš delavec pa duševno ne stoji na višini francoskega, angleškega, ameriškega, da bi sam znal soditi, otrok je in hiti trumoma za tistim, ki mu njeveč obeta. V demokraciji smo, ali nikdar ni cesar tako ukazoval, kakor zdaj nevenčani vladar Avstrije Hebrejec Bauer. Kaj neki mislijo in nameravajo le-ti ljudje? Njihov kulturni ideal je ves drugačen nego naš, zato njihova politika nam tuja, njihovo svetovno naziranje vse drugačno. Žal da vsi hodimo mimo te kuge, kot da bi je ne bilo, kot da bi bilo vse v najlepšem redu. Kaj pa tedaj namerava Hebrejec? To je njegov družabni načrt:

1. V skupnosti se uresničuje božanstvo v človeškem življenju;
2. Delo človeka združuje z grudo, le-to delo je sveto ako služi skupnosti; to je božja služba;
3. Občina je enota (Zelleneinheit) na kateri se naj gradi skupnost;
4. Država je skupnost občin na skupni zemljiški lasti, v skupnem urejenem delu, pri katerem zaupniki občin določujejo, kako naj eden drugemu pomore;
5. Človeštvo naj bo zveza takih komunističnih držav.

To je mesijansko kraljestvo Hebrejcev, to je zunanji red države. »Višek življenja pa naj bo Visoka pesem v dobesednem smislu, v erotičnem zamaknjenju možkega in ženske se javlja najčistejša milost božja.« (Przywara SJ in Stimmen der Zeit nov. 1925). Torej to je življenjsko naziranje Hebrejcev: Človek sam je Bog, delo naj bo njegova božja služba, zdaj dela zase, v komunistični državi bo delal za druge. Družina se odpravi in ne bo več temelj, na katerem se gradi država, temelj države je občina, ki ji bo seve poveljeval Hebrejec. Skupna bo zemljiška in vsa druga last, skupno delo, kakor v kaznišnici. In kar je seve primerno Hebrejcu: erotično uživanje mu je vrhunec življenja. Vse to je več ali manj slepo sprejela socialna demokracija.

Nadmoč Hebrejcev je s tem postala grozovita, da gre za njimi nebroj ljudi, ki imajo kaj razloga biti nezadovoljni z usodo. Ponavlja se, kar se je vedno in povsod godilo: ko narod zapusti po naravi mu začetane poti, pride pod oblast svojih sovražnikov, zunanjih nekdanj, danes notranjih.

Ko se je ustvarjala nova Avstrija so socijologi vseh strank deli: tako ni mogoče: orjaška, buči podobna glava, slabi udje! A še bi šlo, ko bi bila ta glava tistega svetovnega naziranja kakor dežele. A v ti glavi vlada Hebrejec, tuja duša je v nji. In ta duša zasleduje načrte, ki so nam popolnoma tuji in zasleduje jih z vražjo bistroumnostjo. Hebrejec je hotel ljudstvo dekapitalizirati in proletarizirati nas je uspešno. Velik del mirnega, razsodnega, treznega ljudstva se je pokopal v beraštvu ter bo množil proletarske čete. Potem je prišel »Mieterschutz«, ki je dekapitaliziral lastnike hiš. In z demonično s'lovitostjo naznanja novi sijonski kralj Bauer: »Mi ne pripustimo nikdar več, da bi hiše dajale lastnikom tako rento.« Zasetniku ne, pač pa socialistični občini dunajski, katera ze letos izkazuje v svojih računih 17 milijard dohodkov iz stenoarine. Za stanke, ki stanujejo po hišah, je Hebrejcem malo, glavno jim je, da se prilagoma brez poloma pokupi vsa hišna last. Tako pride ljudstvo voditeljem v roke, kakor svojčas vojak v kosarini. Dunajska občina je pokupila hiše že za vse graško mesto in jih kupuje naprej. Z hišnimi lastniki izumre najaneseljivejši meščanski element, saj vemo, da se na uradnika ni zanašati, nomad je, kakor delavec in se povečini druži s stranko, ki mu največ obeta. Tako se pobija krščansko-socialni volilec in ko tega

ne bo več, bo demokracija popolna. Potem tudi kmečki zastopnik ne bo imel več v državnem življenju nobenega upliva. Le te misli vladajo v Hebrejcih, ki vodijo dunajsko politiko.

Razmerje med Avstrijo in Dunajem pa je sploh nek unikum, neskončno žalosten in smešen obnem. Še ima krščanska stranka z vsenemško nekaj večine, a Hebrejci to večino ves čas zasmehujejo, da so volički, ki vozijo tja, kamor jih hoče Hebrejec Bauer imeti. Žalostno je, da sme dunajska občina z neznosnimi davki daviti obrt in trgovino. Žalostno je, če država nima več moči občini braniti, da ji uničuje davkoplačevalca, ko se občinske blagajne polnijo čez vsa mero, ko torej davki nikakor niso potrebni! Nikdar še kje kaka država ni tako gospodarila, kakor se gospodari tu namenoma v socialističnem smislu. Še žalostneje je, da država sama prispeva občini neprimerno visoke doneske, da država ali meščanska vlada izsesava deželo in polni blagajne socialističnega mesta. — Država daje dunajski občini na leto nad 900 milijard iz skupnih dohodkov, to je nad dve tretjini vseh potreb dunajske občine. Ko se je v pomladi zglasil proti temu škandalu dr. Drexel, se je občina opravičevala, da ima glavno mesto druge potrebe kakor dežela in »homo rusticus«, kakor so nazvali dr. Drexela, je obmolknil. Pri prvi delitvi davkov je bil Hebrejec spretnjši kakor njegovi partnerji, opeharil jih je — »sit venia verbo« — razne kaplane — in zdaj si ne pusti več nič izvit iz rok. Dunajski občinski račun izkazuje 148 milijard bančnih obresti, nad 10 odstotkov jim banke niso obrestovale, torej je v bankah poldrug bilijon, en bilijon je gotovine v blagajnah, to je polovica vsega v Avstriji krožečega denarja (Reichspost 27. nov.). Ako je ta list opozarjal, da občina jemlje obrti in tovarnam bilijone, ki jih daje v banke, iz bank pa si morata industrija in obrt ta denar izposojevati po 20 odstotkov, tako živi Hebrejec in socializem se uspešno približuje svojemu cilju. Ako delavci pridejo pri tem ob kruh, jih Hebrejec ščeva proti državi in zahteva da se jih na državne stroške zavaruje. Drugod bi se v očigled takega gospodarstva dvignila v ljudstvu burja, ki bi odnesla, kar je gn'lega. Dunaj pa pleše naprej svoje valčke. Ako je vse, kar se je navedlo žalostno, je tole preneumno: Dunaj ima državno policijo, za katero je občina pred vojsko prispevala letnih 1.050.000 kron. Zdaj, danes še, prispeva v denrju se potaplajoča občina za svojo policijo še 105 šilingov, to je tri pare čevljev, in ponižna država jih sprejema. Človek bi mislil, da bi si država lahko pomagala, ali ne upa si: naj bi umaknila policijo in pustila mesto brez varstva, če občina ne plača kar je plačevala, — polnovrednih kron milijon! A ne, saj bi se sicer dunajskemu županu lahko kaj zgodilo. Ko je država prevzela oskrbovanje invalidov, njihovih otrok in vdov, je odvzela občini veliko breme. Dunaj ima od Luegerjeve dobe sem svoja dobičkanosna občinska podjetja: elektrarno, tramvaj, premogovnike i. dr. Svoje akcijonarje je občina odplačala z ničvrednim denarjem, Kleinrentnerje pa zdaj ščeva na državo in zahteva naj ta skrbí zanje. Državni gledališči, Burgteater in opera, sta pasivni, država plačuje pasivum, občina pa pobira od nju »Lustbarkeits« davek, 6 milijard na leto!

Tu se neha vse red. Na eni strani prefrigani židovski financier, na drugi strani neuka družba kmetov, uradnikov, duhovnikov, ki se imenuje krščansko socialna stranka. Kmet naj kmeta voli, pa pojde približno tako, kakor slepčema v evangelju. Dolgo se tako ne bo gospodarilo. Ako kedaj meščanske stranke kaj pametnega žele, udari Bauer ob mizo: tako ne bomo, pa so meščanske stranke na kolenih, mesto bi tudi udarile in rekle: ali se bo vladalo res demokratično, kakor sklene večina, ali pa se naj ta družba

razide in država neha. Ko bi se kedaj upal Seipel reči to besedo, ga bomo šele imeli za velikega politika, dokler pa misli, da mora Avstrija obstati za vsako ceno, tudi pod diktatom Bauerja, dočas ga ne umemo. m. p.

Beleške.

Primerno poučilo. »Narodni dnevnik« se je postavil včeraj na pravilno stališče glede na gospodarske zavode. »Napadi časopisov« — pravi »na gospodarska podjetja se morajo brezpogojno nehati in stranka, ki takih napadov v svojih listih ne prepreči, je izgubila vsako pravico do obzirnosti«. — Upamo, da si bodo gospodje okrog »Kmetkega lista«, ki so dobro znani z »Nar. dnevnikom« to tudi dobro zapomnili. Namigovanja »Kmetkega lista« doslej niso bila taka, da bi imela radičevska stranka pravico do obzirnosti. Morda se po tej lekciji poboljšajo.

Seja narodne skupščine.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 11. dopoldne. Po prečitjanju zapisnika zadnje seje, je fin. minister odgovarjal na posamezna vprašanja raznih poslancev. Po odgovorih je bil odrejen kratek odmor, med katerim naj bi se voditelji parlamentarnih skupin sporazumeli radi volitve odbora za pretres zakonskega načrta o Obrtni banki. Ker se skupine niso sporazumele, je prišlo do samostojnega nastopa posameznih skupin.

Debata o carinskem tarifu.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Na seji odseka, ki razpravlja o carinskem tarifu, so razpravljali o uvoznih carinah na plemenite kovine in njih izdelke. Sprejet je bil predlog, kakor je v načrtu. Potem so razpravljali o uvoznih carinah na železo. V debati so sodelovali skoro vsi člani odseka. Naglašali so potrebo, da se uvozne carine na surovo železo ukinejo, na ostale vrste pa zmanjšajo. Načelnik ministrstva za trgovino Savić je odločno branil vladin predlog. Zahteval je, da se naj uvozna carina na surovo železo poviša z ozirom na drž. zavod v Varešu. Slično stališče je zavzemal glede tega tudi zastopnik ministrstva za šume. Podtajnik Neubauer je zahteval, da naj se carine ukinejo.

Posl. Pušenjak je ugotovil, da je bil dozdaj uvoz surovega železa prost. Sedaj pa vlada zahteva, da se zacarini, daširavno moramo večino železa uvažati. Drž. podjetje v Varešu ne dela, če pa dela, oddaja železo skrajno slabe kvalitete. Naša železna industrija je odvisna od uvoza surovega železa. Treba je upoštevati našo domačo industrijo in delavce zaposliti v naših tovarnah. Predlaga, da se carine ukinejo.

Ker je prijavljenih še mnogo govornikov, se bo debata o tem nadaljevala v petek.

ZAHVALA NADŠKOFA BAUERA.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Na udanostno brzojavko zborovalcev v Preki v Dalmaciji, je nadškof Bauer dr. Korošcu odgovoril s sledečo brzojavko: »Izjava udanosti in vernosti hrvatskega katoliškega naroda z zborovanja v Preki, ki ste mi ga sporočili, me zelo veseli. Zahvaljujem se Vam in zborovalcem. Nadškof Bauer.«

NOVOST! ZELO UGODNO!

DARILA

svojim cenjenim odjemalcem za MIKLAVŽA in BOŽIC v zavitihi po

Din 150.—, 160.—, 200.—, 425.— in 600.—

Krasno sortirana, pripravna za družino, gospodinjstvo in za posameznika — priporoča

»Tekstilbazar«, Ljubljana

Krekov trg 10, prvo nadstropje.

Dr. Fran Detela.

Ob njegovi petinsedemdesetletnici

(3. XII. 1850—3. XII. 1925).

Ko bo dr. Detela te-le vrstice zagledal, bo najbrž po svoji navadi dovtipno vzkliknil z Aleksandrom Velikim: »O fortunatum... qui praecone invenit!« (t. j. srečni junak... ki je našel trobentačo svoje slave!) Trobentače nas bo hudomušno imenoval, zakaj ni mu zlepa kaj tako zoprnega kakor osebni kult, čezmerno proslavljanje še živčih osebnosti. Za geslo si je bil že davno izbral izrek starogrškega modrijana: Lathe biōsas (t. j. živi do konca skrito). V svojih romanih, povestih, dramah in dramatičnih spisih nikdar ne govori o sebi, iz svojega tako skrbno in modro izrabljenega življenja nam ne izda ničesar; zato pa je njegovo oko tem bolj bistro uprto v zunanji svet, pred vsem seveda v svet našega naroda, v vse dobre, pa tudi slabe strani našega javnega življenja, bodisi kmetkega, celavskega, malo- ali velikomestnega. Neka nemška poetika (R. Müller-Freienfels, Aus Natur u. Geisteswelt) deli vse pesnike in leposlovnice pisatelje v dve veliki skupini: v Ausdrucksdichter t. j. tiste, ki oblikujejo pred vsem svoje lastno doživetje (pri nas posebno izrazita Ivan Cankar ter Ksaver Meško, pa tudi n. pr. Stritar v »Zorinu« ali dr. Ivan Tavčar v mnogih novelah, nazadnje še v »Cvetju v jeseni«, in novejši skoro vsi), ter v Gestaltungsdichter t. j. tiste, ki jemljejo in

oblikujejo snov iz sveta zunaj sebe (pri nas n. pr. Mencinger, Jurčič, Detela, Finžgar — izvečine —, Pregelj...).

Kljub temu pa, da dr. Detela o sebi trdovratno molči in odločno odklanja vsako proslavljanje, menimo, da je dolžnost našega lista, stoječega na pozitivnem krščanskem stališču, ob tem redkem jubileju in v teh časih, ko se čimdalje bolj tudi v leposlovju žal! pogrezamo v surovi materializem ter kult poltenosti, se spomniti pisatelja iz starejših generacij ki je, kakor dr. Janez Mencinger, vedno visoko držal prapor krščanskega idealizma in optimizma. Saj ima tudi dr. Detela skoro v vsaki svoji povesti motiv ljubezni med moškim in žensko, toda vedno v skladu s krščansko pravostjo. Zato se pa teh njegovih mladih ljudi s takim srčnim veseljem spominjamo. S kakšno idealno lučjo sta n. pr. ožarjena Gregor in Tajda v njegovem »Pegamu in Lambergarju«! Kjerkoli naš pisatelj govori o mladi ljubezni, povsod se vidi, da je tudi on nazorov Aleksandra Manzoni-ja, ki je na očitek, da je v njegovih »Zaročencih« premalo erotike odgovoril: »Prištevam se med tiste, ki so mnenja, da se o ljubezni ne sme tako pisati, da bi čitatelj tu strast privolil,« in »da je poleg erotike na svetu še mnogo drugih čustev, katerih svet kruto potrebuje, sočutja, odpuščanja, požrtvovalnosti, samozataje, vsega tega ni nikoli preveč in da torej vsa čast tistim pisateljem ki ta in taka čustva skušajo vzbuditi v čitateljih.« V njegovi »Trojki« n. pr. zavzema erotični problem prav važ-

no mesto, toda čitatelji z grozo gledamo, s kakšno hlaćnokrvnostjo napačno vzgojena Irma upropasti idealnega Vladimirja in uniči srečo dveh tako dobrih rodbin; na drugi strani pa v istem romanu občudujemo tilo samopoved Milice Stojanove ter končno tudi velikodušno njeno ter njene sotripke Helene odpuščanje, dano njiju največji sovražnici in krivčnici, Irmi. Tako ravnanje je res prava, vzvišena krščanska etika. Krščanski optimizem preveča kakor rečeno, vsa dela dr. Detele: neprisiljeno snuje on povesti tako, da se vidi, kako sicer navidezno človeška zloba in večkrat neumnost žari in gospodari na svetu, v resnici pa vaježi drži v rokah Bog. Še v zadnji povesti, v »Kapitalistu Raku« (Mladika, 1923), kjer dr. Detela slika bedo moža, ki je, zapujoč na svoj v vojno posojilo naloženi denar, po vojni prišel ob vse in postal berač, dočim verižništvo okrog njega razpaseno živi, še tu so zadnje besede Rakove hčerke, ki je v povojnem metehu sebičnosti in koristolovja izgubila ženina ter mora v svoji skrajni revščini, da preživi očeta in sebe začeti služiti v trgovini, kjer je bila prej lastnica, tako lepe, tako res krščanske: »Nikar se ne jezite oče! To se ne da spreminiti in Bog ve, čemu je to dobro.«

Dr. Detela je odlični zastopnik zdravega realizma: program te struje je najbolje izražal v naslovu njegove povesti »Svetloba in senca«: rad nam riše svetle strani naše preteklosti in sedanjosti ni pa slep tudi za naše senčne strani. Nekatere take naše napake ima

posebno na piki: politično strankarstvo (»Sošolci«), rodoljubstvo (v »Trojki«, v »Rodoljubih na deželi« itd.), lakomnost (»Tujski promet« i. dr.), klečeplastvo (»Oficijala Ponižna zločin«). Nikoli pa ne moralizira v škodo umetnosti; semtertja kakšna moralna kapljica — kakor sam pravi — in povest gre dalje. Kot realistu mu je seveda resnica nad vse; toda resnica se da povedati na razne načine — dr. Detela jo pove po Horacijevu: s smehljajem, s humorjem. Odtod tudi neka značilna poteza njegovga sloga: paradoksnost. Paragledovi! Naš pisatelj povsod, kjer le more, pobija neznačajnost; s čim? Neznačajneži govore jezik, ki jih mora do kosti osmešiti. V »Novem življenju« se širokousti tak tiček, Albin: »Kaj pa značaj? Ovira napredku in napredovanju. Hvaliti značaje, to je snov samo za mladaške spise. Z značajem se ne pride nikamor. Le vprašajte naše uradnike.« Kdor se vedno suče v istem zagrajenem prostoru, ki ga imenujemo značaj, hodi in hodi, a ne pride naprej, kakor osel, ki v kolesu vođa žaga.« (Klasičen zgled »značajnosti« je tudi novomeški mestni tajnik v »Hudih časih«, DSv 1894, ki je v štirih letih, 1809—1813, štrikrat menjal svoje prepričanje.) Albinov bratec Adolf enak slepar, pa v isti povesti politiko kmetu Blažu takole razlaga: »Če ti, Blaž, oblubiš, kadar te Frtin napeja, da boš njega volil za župana, kadar te pa napejam jaz, da boš volil mene, in če voliš na vse zadnje samoga sebe, vidiš, to je politika.« In na pripono Blaževu, da je to sleparstvo, odgovori

Dnevne novice.

Zasluznemu mozu.

V ponedeljek dne 30. novembra je bil slovesno odlikovan gosp. mons. Tomo Zupan. V navzočnosti gg. Andr. Senekoviča, dr. Fr. Vodopivca, ge. dr. Tavčarjeve, I. Bulovca, I. Vrhovnika, V. Rohrmanna, V. Vončina in univ. prof. Steske je pripel veliki župan g. dr. V. Baltič odlikovancu red sv. Save III. reda. Pri tej prilici je veliki župan, ki je bil svojčas Tomo Zupanov učenec, slavljencu iskreno čestital ter poudarjal zlasti njegove zasluge na šolskem polju kot vrlemu profesorju in učitelju mladine. Obenem pa ga je slavil kot iskrenega rodoljuba, ki je pokazal svojo veliko ljubezen do svoje rodne gruč. s tem, da je ustanovil Družbo sv. Cirila in Metoda. Nato je povzel besedo g. vladni svetnik Andr. Senekovič rekoč: Zelo me veseli, da imam čast že 1904. je bil odlikovan g. monsignor z viteškim križcem Franc Jožefovega reda. To odlikovanje je silno razveselilo profesorjski zbor in mladino, tembolj, ker je bil odlikovane znan kot narodnjak in ker je dobil odliko v zvezi s tem, da je bil predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda, ki ni bila avstrijski vladni priljubljena. Posebno pa poudarja govornik odlikovanceve zasluge za ustanovitve C. M. družbe, kateri je bil 21 let prvomestnik. Omenil je dalje njegov trud in pota, ki jih je napravil po vsej širni Sloveniji, da je vzbujal med ljudstvom narodno zavest in požrtvovalnost za delo Družbe sv. Cirila in Metoda. Končno je v imenu Družbe sv. Cirila in Metoda in vseh članov širne Slovenije odlikovancu iskreno čestital s toplo željo, da bi še dolgo let užival veliko odlikovanje. Nato je odlikovancu pristožno čestitala ga. dvorna dama Franja dr. Tavčarjeva, kot predsednica ženskega oddelka C. M. družbe. Z mladinsko živahnostjo se je v pesniško navdahnjenem govoru zahvalil slavljence kralju Aleksandru za prejetjo odlikovanja. Svoj govor je sklenil s srčno željo, naj Bog blagoslovi našo kraljevo rodovino pri vsem njenem delovanju v prid slovanstva — ter vzkliknil kraljevi rodovini trikratni: Živijo!

Hrvati in Krek. Splitski »Jadranc« prinaša pod naslovom »Naš Krek« članek, v katerem med drugim piše: »Previdnost ni pač mogla lažje spojiti dveh slovanskih katoliških narodov, nego da je obema dala iste teoretične in praktične, kakor je dala Sloveniji in Hrvatski Mahniča in Kreka. — Po pravici se more reči, da je Krek slovenska zgodovina. Pri nas Hrvatih so bili dnevi, ko je ves narod upiral vanj oči; bilo je tedaj takih, ki so se imenovali njegovi učenci in ga slavili, sedaj pa rušijo one, ki nadaljujejo njegovo veliko delo. Hrvatsko katoliško gibanje, ki je pošiljalo svoje najboljšje posameznike na Sv. Jošt, je edini izvršitelj njegove oporoke med Hrvat. A ta oporoka zahteva od hrv. kat. gibanja tako hrvatsko bodočnost, kakor je slovenska sedanjost. — Krek je bil najjasnejši dokaz, da more kaka ideja živeti dvesto let, pa ne samo živeti, marveč se tudi izvrševati, potencirati in zmagati.«

Pripomba k davčni preobremenitvi Slovenije. Navedene so bile že razne številke o visokih in pretiranih davkih, ki gredo iz Slovenije, posebno v zanimivem članku v »Slovenec« št. 271, ki je vreden, da se pazno shrani. K vsemu drugemu naj še pristavimo velik dohodek kranjskega verskega zaklada, ki znaša 5—6 Din na leto. Po poročilu poslanca Škulja v »Vzajemnost« utegnejo znesti vse svečeniške draginske doklade za vse konfesije v državi 18—20 milj. dinarjev; potem takem bo tretjina prav gotovo pa četrtina tega zneska pokrila samo ljubljanska škofi-

ja, ki tvori polovico Slovenije. Ali ne bo to relativno najvišji prinos iz Slovenije? Koliko pride nazaj? — J. M.

Uradništvo in komisijski stroški. Tako »na svete čase« doleti tudi slovenskega uradnika, da ima kako uradno opravilo v kraju, ki je oddaljeno nad 4 km od njegovega urada. Tedaj (drugače ne, in če je zunaj cel dan) mu gre povračilo potnih stroškov in takozvana dijeta, ki je pa tako revna, da ponavadi komaj zadostuje za prehrano, za prenočevanje pa ne ostaja nič. — Če moraš v oddaljenejši kraj, recimo kakih 20 ali več kilometrov od železniške postaje, ne smeš zaračunati voza, razen če doplačaš sam, kajti kilometrina znaša le 6 Din od 1 km. Voz pa stane na tako razdaljo do 250 Din brez običajne prehrane in napitnine za voznika. Torej ne preostaja drugega, nego da kolovratiš peš, tratiš čas, ter kvariš obleko in obuvalo, ne glede na izrabo fizične moči. — To je eno, o čemer naj bi razmišljali merodajni krogi. Drugo je to: Vse te stroške moraš zalagati iz lastnega žepa. Potem pa traja dolgo, dolgo, tedne in tedne, predno nakažejo — recte vrnejo — izdatke, ki si jih imel za državo v njenem interesu, izvršujoč svojo službo. — Kaj več reči iz znanih razlogov ne smemo. Konstatirati dejstvo nam bodi vendarle dovoljeno. Če bo le kaj zalegla takale konstatacija?

Političen umor v Sisku. Kakor v več drugih mestih, so tudi v Sisku pod vladno Pribičevičovo orjunaši strahovali mirno meščanstvo, da se nihče ni upal niti glasno kihnuti. Posebno nebrzdani so bili orjunaši iz Capraga blizu Siska, ki so pri neki prilici ubili ključavničarskega vajenca Skorpua. Ubijalce so prijeli in izročili sodišču. Dne 9. t. m. bi se imela pričeti pred sodiščem razprava, na kateri bi bil nastopil kot glavna priča mladi Luka Uzelac. Njegove izpovedi so se dobri prijatelji ubijalcev tako bali, da so sklenili tudi 19 letnega Uzelca spraviti s sveta. Zasedovali so ga tako dolgo, dokler ni dognal v noči od nedelje na ponedeljek orjunaša Dušana Radovića, mesarski pomočnik po poklicu, da se nahaja Uzelac v gostilni Lloyd v Sisku. Radović je takoj poklical na pomoč nekega Dukića z besedami, da ju »čaka pečenka pri Lloyd« in v družbi še nekaterih svojih prijateljev in zavaznikov sta udrla v gostilno, kjer je Radović Luka Uzelca z mesarskim nožem zaklal. Na pomoč poklicani zdravnik je ugotovil, da je Uzelac takoj umrl. Dušana Radovića je policija takoj prišla in izročila sodišču. Pogreba umorjene žrtve se je udeležilo na tisoče ljudi. Vseled umora razburjeno prebivalstvo zahteva od oblasti, da vendar enkrat napravi energično konec takemu divjaštvu.

Gibanje za prestop v pravoslavje na Visu. Splitska »Nova Dob« priobčuje izjavo oblastnega odbora Zveze zemljoradnikov v Splitu glede gibanja med zemljoradniki na Visu za prestop v pravoslavje. Odbor izjavlja, da te akcije ni uvedel niti se z njo ne strinja, marveč jo obseda tako sam kakor tudi vsi njegovi pristaši v Splitu.

Državna posredovalnica za delo v Ljubljani. V času od 15. novembra do 21. novembra 1925 je bilo razpisanih 49 službenih mest, 104 oseb je iskalo delo, v 50 slučajih je borza posredovala z uspehom in 25 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 21. novembra 1925 je bilo skupaj razpisanih 5188 prostih mest, 7359 oseb je iskalo dela, v 3112 slučajih je urad posredoval z uspehom in 2028 oseb je odpotovalo.

Zaščita slovesa naših znamenitih vin. Občinstvo in obrtniki se opozarjajo, da je prepovedano točiti vinski pridelek takolimenovanih direktnih produktorjev, kakor so n. pr. Šmarince ali noah, elvira, othelo, delavare, horbement, clinton, jacques, izabela itd. ali pa

tudi le mešanice navadnega vina s šmarnico ali kako drugo neposredno rodečo vrsto pod imenom vino, marveč mora biti te vrste vinski pridelek označen z imenom »šmarnica« itd. V vseh lokalih, kjer se toči tak vinski pridelek, mora viseti tabla z napisom: Prestopki se bodo zasledovali. Tudi je razmnoževanje in prodaja takih trt prepovedana.

Odpušteni delavci. V soboto je vodstvo parne žage Rambovšek v Lescah odpustilo celotno svoje delavstvo, okoli 25 ljudi, za nedoločen čas. Vsi ti delavci razun enega so organizirani pri socialnih demokratih. Kaj je storila njihova organizacija zanje?

Anton Gabron, rodoljubni župnik iz tužnega Korotana, od koder so ga Nemci pregnali in kamor se ne sme več vrniti, se nahaja začasno, kakor čujemo, pri Sv. Križu nad Dravogradom p. Meža ob Dravi. To na znanje rodoljubov in rodoljubkinj, ki se zanimajo za usodo tega velikega narodnega trpnika.

Boh. Bistrica. Običajni vsakoletni kramarski sejem na Bistrici v Sv. Miklavžu dne 6. decembra se letos, ker je isti dan nedelja, vrši v ponedeljek dne 7. decembra v smislu tukaj veljavnega sejmarskega reda. To v vednost vsem kramarjem in drugim ki bodo ta sejem posetili. — Županstvo Boh. Bistrica.

Spomenik kralju Petru. Dne 6. decembra t. l. odkrijejo v Baškem Petrovcu na slovesen način spomenik pok. kralju Petru Osvoboditelju.

Jubilej starega srbskega samostana. Dne 4. dec. t. l. proslavi stari srbski samostan Tronoša 640 letnico svoje ustanovitve.

Dvigalo za prenašanje bolnikov. Ministrstvo za narodno zdravje je odobrilo kredit v znesku 300.000 Din za napravo velikega dvigala v Splošni državni bolnišnici v Belgradu, ki naj služi za prenašanje bolnikov.

Flavto poučuje Rajko Stojec, Ljubljana, Breg 2. II. nadstr.

Iz Braslovč v Savinjski dolini se poroča, da je dobila zlatnik v »Zlatorog« milu gospa Marija Rojnik v Spod. Goršah pri Braslovčah.

Miklavž darove težke nosi.

Otrokom pridnim jih natrosi.

Se namica veselja raja:

Je dobila škaltjo »Budha« čaja.

Čipke, klekane iz najfinejšega lanenega sukanca, prvovrstno delo, dobite po najugodnejši ceni pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani. Pod trančo.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, kar tovarna čevljev Peter Kozina Ko Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno. dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljšje kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20.

Iz Ljubljane.

NOVINARSKI KONCERT.

Vsakoletna novinarska proslava 1. decembra v Unionu je tudi letos privabila ljubljansko občinstvo, ki je napolnilo Unionsko dvorano. Koncertno akademijo so obiskali zastopniki državnih in vojaških oblasti, cerkvene oblasti, kulturnih institucij, gospodarskih zavodov, trgovine in industrije in dr. Med gosti so bili veliki župan dr. Baltič, rektor ljubljanske vseučilišča prof. dr. Pitamic, predsednik ljubljanskega velesejma Fr. Bonač, predsednik trg. in obrt. zbornice Ivan Knez, gen. konzul dr. Beneš, marko Gavotti in Strautz, konzula Dular in Strucelj ter druge najodličnejše osebnosti našega mesta.

Koncert se je pričel ob 9. Pri koncertu so sodelovala pevska društva: »Ljubljana«, »Slavec«, »Glasbena Matica«, »Ljubljanski Zvon« in »Orkestralno društvo«. Pod vodstvom dirigentov gg. dr. Kimovca, Brnobiča, Kumarja, Prelovca in Šterjanca so zapela par izbranih pesmi, katere je občinstvo poslušalo pravijo, da mora iti človek, ki bi rad vedel, kaj se bo godilo bodoče leto z njegovo družino, sedemkrat okoli doma, sedemč pogledati skozi okno, in v izbi vidi, kaj se bo vse prihodnje leto zgodilo. In kdo mi bo zameril, ako sem bila radovedna tudi jaz, kaj bo kaj novega prihodnje leto v — »Našem domu«? Saj radovednost, pravijo, je itak ženska slabost. — No, kresna noč mi je izdala tajnost: videda sem, da so se v »Našem domu« sešli fantje in moške, dekleta in žene, učeni in priprosti krogi in vsi so se tako lepo po domače razgovarjali med seboj. — Oh, kako razvečji človeka, ko vidi tako ljubezveno in domače obhajanje med tako številno družino! Kako lepo je to! Glejte, in tako bo v »Našem domu« prihodnje leto.

Vsaki vrsti stanu in starosti bo nudil »Naš dom« pouka in zabave, kolikor bo možno. Vsi boste v njem dobili gorak, prijazen kotiček. Tudi dopisovalci nam bodele in poročali od vseh strani, kako se gibljete in kako delate za našo stvar! Priporočajte lepi »Naš dom« tudi svojim tovarišem in tovarišicam! Povejte jim, da ga bodo letos še bolj z veseljem vzeli v roke, ker bo okusno preurejen in preustrojen: tudi bo tiskan na boljši papir in bo imel lepo ilustrirano naslovno stran, tako da se bo še kakemu gospodu paca-Jožku zdelo greh, da ga raztrga za ptice, ali da se uri na njem s svojimi podpirsi!

Agitirajte za ta lepi list in pripomozite, da se dvigne in izpregovori čimprej in čim glasneje Lepota, Ljubezen in Plemenitost svoje beleto! Stane komaj 20 Din za vse leto, dobite ga že 15. januarja leta 1926. ako pišete ponj v Maribor, Aleksandrova cesta št. 6-I. N. C.

Miklavževa darila

Vam nudi najugodnejše moderna konfekcija

Jos. Rojina, Ljubljana.

z zanimanjem. Z burnim ploskanjem je dalo pevcem priznanja. »Zvon« je moral celo ponavljati. Na klavirju sta petje spremljala prof. Ravnik in gdčna Zarnikova. O koncertnih točkah bomo še obširneje poročali.

Po koncertu se je pričela živahna zabava. Prireditelj je popolnoma uspešna. Zasluga gre predvsem sodelujočim pevskim društvom, ki so s svojim nastopom skrbela za umetniški del večera. Za dobro uspeli družabni večer gre zahvala gledališkim umetnicam, ki so požrtvovalno pomagale v bifejih. Prireditelj bo gotovo ostala vsem obiskovalcem v prijetnem spominu.

Miklavžev večer v Unionu je tik pred nami. Vstopnice se dobe vsak dan od 1. do pol 8. zvečer v Sentspeterski prosveti (mežnarija cerkve sv. Petra). — Istotam se oddajo darila in dobe vsa tozadevna pojasnila. Darila (za otroke in odrasle) morajo biti dobro zavita, prevezana in opremljena z natančnim naslovom. — Cene vstopnic: družinske v parketu 15, 12, 10 in 8 Din; balkonske 12 Din; galerijske 10, 8, 7 in 6 Din; otroške (t. j. za otroke, ki jih obdari Miklavž) 2 Din; stojišča 5 Din. — Vabimo cenjeno občinstvo, posebno stariše z njih deco, naj poseti to prireditelj, katerega jim bo ob spretni in krasni režiji napravila obilo veselja in zadovoljnosti.

Vstopnice za viteško igro »Roka Jelodvorska«, ki jo ponovi Ljudski oder v torek (na praznik) dne 8. decembra ob pol 4. uri popoldne se dobe od danes naprej vsak dan od 5. do 7. ure zvečer v pisarni Ljudskega odra. Čez dan pa v društveni nabavni zadrugi v Ljudskem domu. Posetniki iz okolice in dežele si lahko vstopnice rezervirajo, če pošljejo denar vnaprej. Vstopnice so po 10, 8, 6, 5, 4 in 3 Din.

Rokodelski dom. Danes zvečer ob 8. uri bo imel pevski zbor v Rokodelskem domu skupno vajo, katere naj se vsi gg. pevci zanesljivo udeležijo. Vabimo tudi nove pevce, da se pridružijo zboru.

Šolska proslava 1. decembra na ljubljanski humanistični gimnaziji. To izredno ubrano šolsko slavo je zaslužil, da ga pohvalno zabeležimo tudi našemu širšemu občinstvu. Po šolski maši je imel g. ravnatelj dr. Janko Lokar slavo s kratko besedo, da je primešana veselju Slovencev za narodni praznik kaplja bridkosti spriču tega, da še nismo vsi osvobojeni. Spomnivši se zlasti odtrgane Koroške je pozval dijak, naj se ubodrijo za bodočnost, da bo našel Kralj Matjaž, ko pride v drugo, v nas prave vojnike in ne samo rod palčkov. Osmošolec Šušteršič je nato z dobrim pojmovanjem besedila deklamiral noviteto Frana Ellerja iz cikla koroških pesmi. Dijaški zbor je zapel Švikarčičevo »Koroško pesem«, na kar je govoril kot osrednji slavnostnik šestošolec Čepon, ki je pokazal čudno zrel govorniški nastop in izraz. Prav primerna je bila deklamacija četrtošolke Knaflič iz Gestrinove »Ecce dolor«. Težko Adamičovo »Tožbo« je pel dijaški zbor do vsakega odtodka točno in občuteno. Sedmošolec Lenček je nato lepo usmeril misel slavlja v praktičnost, pozivaje dijak, naj bodo delavni člani v naraščajo Rdečega križa. Vdanostni klici kralju Aleksandru in narodna himna so zaključili slovesnost, ki je bila šoli v čast in mladini v pobudo.

Lichtenturn-ova šola in šolski prispevki. Krivica, ki jo je napravil minister za prosveto temu prvovrstnemu šolskemu zavodu za deklamacije, nam je še v spominu. Ali bo sedanj g. minister za prosveto popravil krivico tej in drugim samostanskim šolam, ter jim nakazal državne prispevke za vzdrževanje učiteljske, ki so jim bili ustavljeni? — Čudno se nam zdi, kako je naša javnost malobrižna v tem oziru. Preko enega protesta sploh ne pride. Kakor bi žažgal kup suhe slame: velik plamen par mi-

Prešernov večer

pridelet Prosvetna zveza 4. t. m. ob 8. uri v dvorani Akademsklega doma na Miklošičevi cesti. Pesnik, ki je ustvaril najlepša slovenska pesniška dela, slavi danes svojo 125 letnico. Žalostno je, da se ta jubilej ne praznuje po naši domovini tako, kot zasluži pesnik, ki je preroško zapel: Največ sveta — otrokom sliši Slave. Ti otroci Slave pa čimdalje bolj pozabljajo na svoje moške, na njih nesmrtna dela. Prosvetna zveza vabi prosvetna in izobraževalna društva, da v svobodnih društvenih dvoranh znova zagore kresovi slovenstva. Na Prešernovem večeru jutri zvečer nam bo dr. Debevec orisal našega Prešerna in njegovo pesem, kar bodo pojasnjevale skioptične slike. Na sporedu so dalje pevske, godbene in deklamatorične točke.

Ljubljanske prosvete proslave Prešernovo 125 letnico jutri zvečer v dvorani Akademsklega doma.

Ljudski oder v Ljubljani

Torek (na praznik) dne 8. decembra ob pol 4. uri popoldne »Roka Jelodvorska«, viteška drama v sedmih slikah.

»Roka Jelodvorska«, viteška drama v sedmih slikah na Ljudskem odru v Ljubljani. — Ljudski oder svojemu občinstvu po »Pastioncu« še z noteno predstavo ni tako ustregel, kakor ravno z »Roko Jelodvorsko«. Igra sama na sebi ni sicer umetniška na višku, je pa popularna in ugnja. — Neteljska predstava je bila razprodana. Veliko posetnikov je

dični Adolf: »Če se razkrije in ponesreči, je; če se pa posreči, se taka politika imenuje uporaba duševne premoči.«

Prekrasni so nekateri opisi (n. pr. zime na Strmi njivi v »Malem življenju« ali raznih domačih običajev o Božiču, v postu, o Veliki noči itd. v »Svetlobi in senci«), dialog vedno poln dovptipov. V dovptipih je naš pisatelj neizčrpen. In ni čuda. Bistveni pogoj za dober dovptip je močan, gibčen spomin, ki se hitro spomni sličnosti. In tak čudovit spomin ima naš slavljence še danes.

Družba sv. Mohorja se je pred leti zavezala, da izda vse spise dr. Detele. V zadnjem času je izdala ilustrirani dve deli: »Hudi časi« ter »Taki niso«. Zdi se nam, da izdaja prepočas napreduje. Zelo pa ljudje že davno povprašujejo po »Gospodu Liscu«, ki je izšel doslej samo v Matici Slov. 1894. Ko sem v teh dneh bral o nesreči, ki je zadela toliko rodbin tam okrog Ptujca, zapletenih v obhajanje s ponarejevalcem tisočdinarskih novcev, sem se spomnil, kako pretresljivo slika Detela vso dušno in gmočno bedo takega zapeljanca v »Gospodu Liscu«. Detelove povesti so vse vedno zelo aktualne.

Ze prej smo omenili, da je g. vladni svetnik že v l. 1923. sodeloval v »Mladiki«. V povojnem času je s svojo bisturnostjo in znano natančnostjo sijajno uredil tudi knjižnico »Francoskega instituta« v Ljubljani. Vseled težke poškodbe v kolku sedaj ne more zahajati med te svoje ljube knjige. Naša srčna želja pa je: naj bi mu Bog zdravje čim prej

vrnil, da bi ga zopet imeli še mnogo, mnogo let v francoski knjižnici, katere bistvo on najbolje pozna po vsem svojem študiju in svoji čudi, njen — esprit. Dbv.

Za naš dom!

Nikdar nisem dosti dala na vražje; le za šalo so mi bile. Letos pa se mi je pripetilo vendar nekaj tako čudnega, da se kar nič ne smejem in sluti, da bo iz tega vendar nekaj resnice, ali pa celo sama resnica skoz in skoz. Le ne glajte me preveč začuden! Saj ne bo nič hudega; samo nekaj veselega vam povem. Mislila sem vam povedati že prej, pa se mi ni zdelo potrebno. V zadnjih dneh pa se mi je zgodilo nekaj, kar mi je dalo povod, da danes vsem svo stvar povem in obrazložim.

V nemo priprosto hišico je začel naš priljubljeni »Naš dom«, ki izhaja že od l. 1901. v Mariboru. Najprej je segel po njem štiriletni Tonček, pogledal malo naslovno stran, malo pobrskal med listi, potem pa malomarno odtrgal svoj prvi list ter odnesel odtrgani papir Jožku, ki se že drugo leto jezi z abecednikom, ter ga prosil, naj mu naredi ptiča. Sedemletna Lojzka je pustila dolgočasno čitanko, vzela peresnik, ga skoro do prstov pomohila v črnilo ter pričela počasi in spoštljivo popisovati svoje ime kar spodaj na rob lista. Komaj pa je napisala prvi dve črki, se je že nevoljno namrdnila in zagodrnjala, češ da je papir za nič in da se črnilo razlija. Tončku pa sploh ni ugajal, ker ni imel nobene slike.

»No,« me boste spomnili, »kaj si nam v začetku mislila povedati o nekih vražah?« Da, takoj vam povem, četudi pravijo, da se take skrivnosti ne smejo razodeti!

Bilo je takrat, ko pravijo, da se dan obesi, mislim, da v juniju, takrat o kresu! Kresna noč! Ni je babice, ne dedka, ki bi ne vedel povedati o tej noči kaj lenega, čudovitega in skrivnostnega!

nut, potem pa ne ostane pesti pepela. — Medtem so požirvalna vodstva vseh od države — bolje rečeno od enega njenih funkcionarjev — neopravičeno udarjenih učnih zavodov — uredila pouk tako, da je ostal v splošnem neokrnjen. Tako v zavodu br. Lichtenturnove v Ljubljani. Več nego obsebi umljivo je, da nekaj sredstev od nekod mora dobiti zavod, če naj izvršuje še nadalje tisto prosvetno delo, kar bi morala v prvi vrsti država ali pa mestna občina, če naj ne ostane brez vzornega pouka na stotine deklet. — Zato je več nego upravičeno, da prosijo šolsko vodstvo za neznatne mesečne prispevke od staršev. Pa še to sprejema revnejšim. Čudim se, da to dobrohotnost izrabljajo nekateri, ki bi jim tega ne bilo treba. Naj veljajo te vrste kot apel na vse starše, ki pošiljajo svoje deklice v ta zavod, naj se ne odtegujejo od teh skromnih prispevkov. Če je denar za liter vina, bo tudi za — izobrazbo otroka! — Oče v imenu več staršev.

Dar kraljice Marije. Šola za sestre v zavodu za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani je prejela od kraljice Marije znesek 10.000 Din. za vzdrževanje dveh gojenk v letu 1925. Šola je s kraljičino štipendijo odlikovala dve najboljši gojenki tekočega letnika. Kraljica je bila tudi že za 2 gojenki lanskega letnika podelila štipendijo, s katero sta se celo leto vzdrževali v šoli za sestre.

Kap je zadela 21 letnega Franca Urbanca, trgovskega akademika v Milanu. Imenovani je bil edini sin Franca Urbanca, solastnika trdnice Feliks Urbanec v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani: Ivan Pokovec, mizarjev sin, 2 leti in pol. — Fran Šarc, železniški uradnik, 44 let. — M. Galjot, novorojenka, hči zidarskega polirja. — Terezija Blatnik, žena čevljarkega mojstra in hišnega posestnika, 49 let. — Jerica Kovič, žena železniškega delovodje, 55 let. — Josip Pokovec, mizarjev sin, 6 let. — Ivan Povšnar, delavec, 34 let.

Spomnajte se ob priliki sv. Miklavža tudi nas najbednejših slepih s kakimi milodari, ki jih sprejema pisarna Podpornega društva slepih, Wolfova ulica 12, Ljubljana.

Podpornemu društvu slepih so darovali: gosp. Jože Kurent z ženo v počaščenje spomina blagopokojnega gosp. A. Pogačnika 100 Din. Gdč. B. Pogačnik mesto venca na grob blagemu pokojnemu Antonu Reiserju 200 Din. in gosp. Janko Pogačnik mesto venca na grob brata Antona 100 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala. — Odbor.

Pojasnilo. Sorodniki pokojnega Ivana Mavca, ki se je ponesrečil pri trdnici »Salus«, nas vsled nekaterih netočnosti o poročanju ljubljanskih listov prosijo, da ugotovimo, da rajni ni bil ne delavec ne sluga, ampak izkušen drogista. Napravil je 4 razrede gimnazije in se je izučil v drogeriji; spričevalo ima, izpita pa s 3 leti v tej stroki ni mogel delati, ker je predpisanih 5 let.

Živinski semenj v Ljubljani dne 2. decembra 1925. Prigon: 172 konj, 82 volov, 50 krav, 8 telet, 2 koštruna in 50 prašičev. Voli prvovrstni za kg žive teže Din 9,25 do 9,00, voli rejeni 8,50 do 8,75, slabo rejeni voli 7,50 do 7,75 Din Bušaki 7.— do 7,25 Din, krave rejene 6,50 do 7.— Din, krave klobasariče 3,75 do 4.— Din, telice debele teže 8.— do 8,50, telice rejene 7.— do 7,25 Din, teleta težja debela 10.— do 10,25 Din, teleta rejena 8,75 do 9,25 Din, teleta zaklana po kakovosti 13.— do 14.— Din, Prašiči špeharji domači 13,50 do 14,75 Din, prašiči persutarji 10,75 do 11,25 Din, zaklani prašiči 15.— do 15,50 Din, banaški

VSE NEČISTOSTI OBRAZA

kot lišaje, ogrce, izpuščaje, krvave žilice itd. za-
janceno odstranjevanje pariška emulzija »VIGORIN«
ADELNA FAŠT, edino perfektno in neškodljivo
sredstvo, ki ga priporočajo mnoge zdravniške kupa-
re, za umivanje polti, ki preprečuje razvoj gub
sitete, za umivanje izpuščajev in žilic. Vsek dan
daje lič in neniški izpuščaji in žilice. Vse to
pride stevilno priznani. Polniva se v lekarnah,
perijah in parfumerijah za ceno Din 20.— za stekle-
nico. — Glavno skladišče v Ljubljani: ZAGREB
Galeva ulica 8.

špeharji prvovrstni 16,75 do 17,50 Din, banaški
špeharji navadni 16.— do 16,25 Din, plemen-
ski prasci za komad od 150 do 200 Din, ko-
štruni 4,50 do 5.— Din. Semenj je bil jako
slabo obiskan. Cene živini so ostale skoro ne-
izpremenjene. Vsled slabega vremena se kup-
čija ni mogla razviti, ker tudi kupcev ni bilo.
Kupčija z teleti in prašiči pa se vrši bolj po-
tom prekupcev, ki dobavljajo blago pozneje.
Volja kupcev za nakup tega blaga se tudi ni
izkazala, ker vsled slabega vremena tudi na
trgu ni mogoče prodati toliko blaga kot po na-
vadi. Kakor vse kaže se bodo obdržale sedanje
cene in ni pričakovati za bodoče posebnih
sprememb.

Kopališče v hotelu Slon je odprto kot sle-
di: Parna kopel: Vsako sredo, četrtek, soboto
in nedeljo dopoldne za gospode — torek in pe-
tek za gospe, vsakokrat od 8—18. ure popol-
dne. Kadna kopel, je razen ponedeljka in ne-
delje popoldne odprta vsak drugi dan od 8.
do 18. ure popoldne.

Gospodine pozor! Po ljubljanskih hišah
hodi približno 25 let star možki, ki se izdaja
za pisarjeve in nabira kuhinjsko posodo za
popravilo, vrne jo pa ne. Gospodinje se opo-
zarjajo na tega in naj bodo previdne, da ne
bodo oškodovane, kakor so že nekateri.

Kakor vsako leto, tudi letos 5. decembra Miklavžev večer v Unionu.

Iz Maribora.

Manifestacija na predvečer nar. praznika
ni dosegla tistega učinka, ki bi ga bilo želeli,
če se že enkrat uprizaro. Morda je vzrok ta,
da je Jug. Matica na željo društva šele zadnji
teden prevzela inicijativo. Spreved je bil si-
cer številan, a posebno oni oddelek, ki je šel
za ognjegasci, ni kazal pravega razpoloženja
za dostojno manifestacijo. Tako so napadli
gručo Slovencev, kulturnih delavcev, in jim
očitali, da so protidomovinski itd. Ko je spre-
vod dospel na Slomškov trg, so zopet isti
ljudje, ki so šli za ognjegasci v sprevedu, za-
čeli kričati proti škofu in duhovnikom, češ,
da naj dajo zastavo ven. Nikjer in nihče ni
pozval preje, da naj se zastave razobesijo že
na predvečer. Zato je bila ta demonstracija
prav neaktiva, kajti to so manifestantje vpi-
li kpred poslopjem policijskega komisarijata,
kjer tudi ni visela zastava. Čudimo se, da
tisti pregoreneži niso tega javili policiji, da
posreduje. Enako stojimo na stališču, da se z
raznimi osebnimi napadi na ljudi, ki morda
res sovražijo naše državno ujednotenje, ne
doseže dosti, skoro manj kot nič. Zato po-
vemo svoje mnenje brez prikrivanja in olep-
šavanja: manifestacija naj bo drugič dostoj-
nejša ali pa naj je sploh ne bo.

Spomenik v svetovni vojni premislilim
vojakom. Kje bo isti stal, se še odobir ni od-
ločil, ker so različna mnenja. Da se zasliši
mnenje širše javnosti, je sklical odbor za pri-
hodnji četrtek posebno sejo, povabil na isto
zastopnike mariborskih listov, kulturnih dru-
štev ter zastopnike oblasti, ter bo šele po za-
slišanju prej navedenih sklepal končnove-
ljavno, kje da bo spomenik stal.

Slomškov spomenik — Slomškov dom.
Pri nas obstoja društvo »Katoliški dom«, ki
ima namen, da preskrbi za katoliška društva
v Mariboru primeren dom. Društvo poseduje
v sredini mesta enonadstropno hišo z obšir-
nim vrtom. Ker je pa hiša neprimerna za
prezidavo, se bo menda prodala in društvo
namerava potem podvreči akcijo za zid nje
novega doma na primernejšem kraju in ob-
segu, ki bi odgovarjal vsem potrebam, ter tako
postal zbirališče vseh naših društev in somi-
šljenikov. Ob tej priliki, ko se že govori in
piše, da bi se naj postavil Slomšku spomenik

v obliki »Slomškovega doma«, bi pač bilo
zgoraj navedeno društvo prvo poklicano zato,
da izvrši vso akcijo, da bo čimprej stal v
Mariboru veličasten Slomškov dom, vreden
njegovga spomina in ljubezni slovenskega
naroda do svojega učitelja, do svetniškega si-
na Slovencev.

Literarno-umetniške prireditve »Ljud-
ske univerze«. V petek dne 4. decembra bo
v »Ljudski univerzi« predavanje o pesniku
Aškercu. Predava naš znani pesnik g. prof.
Janko Glasar. Predavatelj bo podal sluša-
teljem zanimivo študijo o Aškercu kot člo-
veku ter analizo njegovega dela. Po pred-
avanju bosta ga Bukšekova in g. Bra-
tina, znana člana mariborske drame, reci-
tirala Aškercove najmarkantnejše pesmi. —
V ponedeljek dne 7. decembra bo priredila
»Ljudska univerza« komorni večer. Nastopilo
bo dveje odličnih umetnikov: mariborska vir-
tuoziinja na violini ga. F. Brandlova in pianist
g. Kroeimer, ki je imel krasne uspehe na
svojih koncertih na Dunaju, v Leipzigu in
drugod. Igrala bosta E. Griega, Liszta in no-
vega francoskega komponista C. Francka.
Predprodaja vstopnic pri gospe Z. Briš-
nik in g. Hofferju. V sredo dne 9. decem-
bra bo povodom obletnice našega velikega
pesnika Ivana Cankarja predavanje o Can-
karjevem življenju in delu. Predava g. prof.
dr. Maks Kovačič. Vmes med omenjenimi
literarno-umetniškimi prireditvami je napo-
vedano dne 6. decembra ob pol 11 dopoldne
predavanje g. dr. Tume iz Ljubljane o
zgodovini Slovencev s sociološkega vidika. Vsa
omenjena predavanja razen nedeljskega se
prične ob 7 in tri četrt v mali ka inški dvo-
rani. — Isto nedeljo popoldne pa bo še pre-
daval za mladino in širše sloje g. inž. Lupa
o svojem potovanju v Siam. Vršilo se bo ob
4 uri. To predavanje bi se imelo vršiti že
minulo nedeljo, a je bilo radi tehničnih za-
prek preloženo. Spremljale ga bodo številne
skulptorne slike.

Miklavžev večer za svoj naraščaj priredi
mariborski orlovski odsek v petek ob 5. uri
popoldne v dvorani Zadržno-gospodarske
banke. Starše, ki hočejo ob tej priliki male
obdarovati, opozarjamo, da se sprejemajo da-
rovi z označbo imena do petka popoldne v pi-
sarni Prosvetne zveze.

Miklavžev večer Ljudskega odra je v so-
boto 5. dec. ob 8. uri v dvorani Zadržno-go-
spodarske banke. Miklavževa darila se spre-
jemajo v pisarni Prosv. zveze, Aleksandrova
cesta 6, I. nadstr. Vstopnina je 5 Din. za vsako
oddano darilo se plača pristojbina 2 Din.

Dijaški praznik dne 8. decembra. Kakor
smo že poročali, praznuje celokupno katoliško
dijštvo praznik Brezmadežne primerno in
nad vse svečano. Pričetek proslave bo že v
ponedeljek, dne 7. decembra in se vrši: ob
pol 18. uri pridiga, pete litanije in spoved v
cerkvi sv. Alojzija — zaščitnika vsega kato-
liškega dijaštva. Na praznik, dne 8. decem-
bra je ob pol 6. uri pridiga in sv. maša s
skupnim svetim obhajilom istotako v cerkvi
sv. Alojzija. Zelo važno točko v programu za-
zema zborovanje vsega katoliškega dijaštva,
ki bo ob pol 11. uri v dvorani Zadržno-go-
spodarske banke. Spored zborovanja: »Večer-
na pesem« — deklamira M. Mlaker. »8. de-
cember« — govori T. Krošl. »Živi Orel v
mladi duši« — govori J. Rihter. »Naša zve-
zda« — poje dijaški zbor. »Religioznost mo-
derne mladine« — govori prof. dr. Sušnik. —
Popoldne se vrši ob 17. uri akademija dija-
škega Orla v dvorani Zadržno-gospodarske
banke. Na sporedu so točke, ki bodo prvič
izvajane in katere so sestavili Orli-dijaški sami.
Spored akademije objavimo prihodnjič. —
Prosimo nadalje vsa kršč. soc. društva, da
opuste vsako nameravano prireditev na ta
dan. Dostop k zborovanju imajo tudi vsi pri-
jatelji katoliškega dijaštva.

Mladinski koncert v proslavo narodnega
praznika 1. dec. ki se je vršil v torek ob

Radi pozne sezije se prodaja preostalo
zimsko volneno blago
velour, double, sukno za plašče in obleke
pod lastno ceno
15 do 30% popust
vse drugo blago priznajo najnižje cene
A. POTOKAR
Ljubljana, poleg trga pri Zmajskem mostu

15. uri popoldne v Götzovi dvorani, je poka-
zal velik trud in resno prizadevanje učitelj-
skih krogov, kajti podajali so obilo in ne
preveč po šolsko. Cisto zabrisati šolski znak
in točke koncertno podati itak ni bilo v na-
črtu, saj so sodelovale vse šole, skoro nekako
tekmovalne med seboj. Program je bil tehnič-
no dobro, dramatično, sestavljen. O posamnih
točkah le nekaj splošnih opomb. Orkester
deške meščanske šole je igral dolgo, predolgo,
proti koncu že utrujeno in malo nepravilno.
Pri orkestru smo opazili preveč mehaničnega,
a manj duševnega udejstvovanja. Deklama-
cija je bila v vezani besedi podana zgodovina
slovenske svobode in sužnosti. Mestoma je
bila deklamatorinja preveč afektirana. Dečki
iz IV. osn. šole so bili pogumni, tu in tam
prav srčkani. Lovsko so najbrže zapeli, da je
bil »špase«, kot so rekli. Tudi deklacije II., IV.
in I. osnovne šole niso zastajale za dečki.
Prav občuteno so zapeli Adamičevo »Tam
gori« (IV. osn. šola) ali Jurjevo (I. osnovna
šola). — Telovadni nastop z obročki je uga-
jal. In »Dobro jutro« tudi. — Po odmoru je
zaigral orkester Verdi: Overturo. Bi skoro
lahko odpadlo, da bi bilo prav dobro po-
dano, ker ni bilo mladinsko, so tudi drugi
sodelovali. Kajti nujno je bilo program skraj-
šati. — Deška mešč. je II. Rukovet bolj sre-
čno zapela kot Triglav. Pa število je učinko-
valo. — Rajalni nastop gojenk iz zavoda šol.
sester je izredna, težko kombinirana poklo-
nitev kralju, ki so jo posrečeno izvršile. Za
male je bil malo predolg. Gimnazijci pod
vodstvom gosp. prof. Schweigerja so večer
prav častno zaključili. Dvorana pa je bila le
napol zasedena, morda zaradi previsoke
vstopnine. Bili pa so navzoči vsi najvišji pred-
stavniki cerkvene, svetne in vojaške oblasti.
Ostalo občinstvo so bili največ starši, da so
v deli svoje malčke na odr. Dvorana je bila
slabo temperirana, zadaj na stojiščih je bilo
naravnost mrzlo, ker so bili izhodi na dvo-
rišče odprti. Čakalnica, odkoder so prihajali
otroci na oder, je bila pa preveč razgreta, da
so bili otroci v nevarnosti prehlajenja. Odhod
in dohod je bil prav discipliniran, manj pa
nastop rediteljev na odr. Eden je recimo
skočil preko stopnic, drugi je redno teklen
čez oder itd. Razsvetljava bi se lahko prižgala
že od začetka, je bilo mračno. Sicer pa mo-
ramo ob tem pripomniti, da je bil ravnatelj
g. Wagner vsej prireditvi prav naklonjen in
je kot redno do zdaj dal za to priliko dvo-
rano s kurjavo in razsvetljava brezplačno na
razpolago za vaje in nastop. Da nas ni kon-
cert zaradi predolgega trajanja, dve in pol
uri, utrudil, bi nam zapustil še vse boljše
viti. Ako se bodo te manjše nepravilnosti ob
drugih prilikah odpravile, bodo taki mladins-
ki koncerti s takim blagohotnim namenom

za Miklavža

najlepše darilce
drsalke
nudi trdnica

Stanko Florjancič

veletrgovina z železino
Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 35

moralo oditi, ker ni bilo več vstopnic. Igralo se je
v splošno zadovoljnost razum v nekaterih pri-
zorih, kjer ni gladko teklo. Znanje vlog bi bila vendar
najskromnejša zahteva, ki se jo stavi na igralca.
To velja zlasti za g. Zorina in gdč. Zagorsko. Rožo
Jelodvorsko je podala gdč. Zagorska sicer zelo do-
vršeno in dostojno. Marsikomu je zvalila solze v
oči. Castimir g. Zorina bi bil lahko boljši. Straži-
mir je bil dober, kljub temu, da je g. Anin prvi-
krat nastopil v večji vlogi. Njegovo igranje je kazilo
le neumestno križanje v zadnjem dejanju. Zdi se,
da se ravno v njegovi vlogi često ponavljajo enaki
in podobni stavki. G. režiser naj v bodoče z debelo
črto odpravi take nedostatke. Grofinja Matilda, Do-
ra in Anka so bile na mestu, dvorjanke pa gotovo
premalo uslužne. Hildegarda gospe Fibichove bi
bila podana dovršeno, če bi le še v nekaterih res-
nih prizorih, spravlja v sklad z igrano tudi izraz
lica in glasu. Najbolj je ugajala Helena gdč. Zaleteje-
ve, Vratar g. Novaka je bil podan tako, da je bilo
zadovoljno občinstvo, ne pa v toliko meri kritik, ki
ne more verjeti, da je mešč. britev. G. Rudolf in gdč.
Mostarjeva sta bila kot oglar in oglarica dobra, pri-
zor, ko pojeeta pravi glas in »beze«, pa sta v Mostah
odigrala boljše. Vsi drugi so častno rešili svoje
vloge. Ljubka je bila šestorica pačev, vendar pa
bi bilo umestneje, če bi nastopili samo takrat, ko
prilpelo Roza svojega očeta iz ječe. Ljudski oder
je lahko z uspehom zadovoljen. Malenkostni neda-
tarki bodo pri repriži, ki se vrši 8. decembra po-
poldne gotovo odpadli.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 3. decembra: VERONIKA DESENIŠKA. —
Red C.
Petek, 4. decembra: ZAPELJIVKA. — Red E.
Sobota, 5. decembra: Zaprt.

Nedelja, 6. decembra ob 3 popoldne: PEGICA MO-
JEGA SRCA, ljudska predstava po znanih
cenah. Izven. — Ob 8 zvečer: PERIFERIJA. Izven.

Ponedeljek 7. decembra: Zaprt.

Torek, 8. decembra: VDOVA ROŠLINKA. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 3. decembra: Zaprt.

Petek, 4. decembra: EVA. — Red B.

Sobota, 5. decembra: DON JUAN. — Red F.

Nedelja, 6. decembra ob 3 popoldne: AIDA. Izven.

Ponedeljek, 7. decembra: Zaprt.

Torek, 8. decembra ob 3 popoldne: NETOPIR. Izv.

V Zupančičevi tragediji »Veronika Deseni-
ška«, ki je sedaj na repertoarju in se vprizori danes
v četrtek ob 8 zvečer v dramskem gledališču,
igra vlogo viteza Jošta Soteškega g. Gregorin, Ro-
naventura g. Skrbinek in vlogo Hermanovega kan-
celarja g. Jerman. Ostala zasedba je neizpreme-
njena.

Narodno gledališče v Mariboru.

Četrtek, 3. dec. ob 20. uri Kvartet »Zikac.

Petek, 4. dec.: Zaprt.

Sobota, 5. dec. ob 20. uri »Vesela vdova«. Ab. C.

Drugi mariborski koncert kvarteta »Zikac«
s popolnoma novim sporedom se vrši v četrtek dne
3. decembra v gledališču. Ker je kazinsko dvorano
težko kuriti, je posebna komisija raziskovala aku-
stiko gledališke dvorane in našla mesto, kjer bo
kvartet zvel naravnost sijajno. Priporočila se ta-
koj nakupiti vstopnice, ker je zanimanje za ta pr-
vovrstni koncertni dogodek zelo veliko.

Podpirajte naše dilake.

Kongres pravnikov v Ljubljani.

Izredna glavna skupščina društva »Prav-
nik« se je vršila dne 29. t. m. v Ljubljani.
Načelnik društva g. dr. Danilo Majaron je
skupščino otvoril, pozdravil člane, ki so se
skupščine v lepem številu udeležili, in očrtal
nato v kratkih besedah namen tega shoda.
Prihodnji pravniški kongres se bo vršil v
Ljubljani. Kakor je dosedanja dva pravniška
shoda pripravljala dotično pravniško društvo
v Zagrebu in Belgradu, tako je poklicano
društvo »Pravnik«, da vodi in izpelje vse pri-
prave za prihodnji kongres. Zato je bila skli-
cana ta skupščina z namenom, da slovenski
člani stalnega odbora kongresa društvo o
vsem informirajo, vabijo vse člane na sodelo-
vanje in slišijo tudi nasvete in želje glede
kongresa že sedaj, čeprav je še daleč dan, ko
se bo kongres vršil. Načelnik je prepričan, da
bodo društveniki storili vse, da se kongres
brezhibno organizira in da bodo društveniki
pomagali vsak po svojih močeh stalnemu
odboru.

Podrobno poročilo je podal nato g. pred-
sednik viš. dež. sodišča dr. Janko Babnik.
Najprvo se je zadalil gerentskemu svetu
ljublanske občine, ki je povabil pravnike, naj
se vrši prihodnji kongres v Ljubljani in za-
gotovil tudi, da bo mestna občina storila vse,
da se bo kongres kar najudobneje vršil. Po-
ročevalec predlaga, da bi se vršil kongres v
dneh od 1. do 20. avgusta 1926. Stalnemu od-

boru so došli dosedaj naslednji predlogi o
referatih, ki naj se obravnavajo na prihodnjem
kongresu: 1. Izenačenje bračnega prava,
2. Vprašanje valorizacije, 3. Razširjenje in-
stitucije javnega bilježništva (notarijata) na
vso državo, 4. Pridobljene pravice in naše
budžetno pravo, zlasti eksekucija zoper erar,
5. Pravni značaj in tehnika naših finančnih
(dvanajstinskih) zakonov, 6. Ali imajo pritož-
be glavne kontrole na državni svet suspenziv-
ni efekt, 7. Zadržništvo in naša davčna ter
takšna zakonodaja, 8. Kako naj se uredi pravo-
no razmerje državne uprave do samoupravnih
teles (oblastine in sreske skupščine, občine)?,
9. Kodificiranje določb internacionalnega
prava v posebnem zakonu.

O teh določbah se je razvila debata, v
kateri so govorili univ. prof. dr. Dolenc, dr.
Majaron, univ. prof. dr. Škerlj, agrarni ko-
misar dr. Spiller-Muys in vladni svetnik dr.
Andrejka. Slednji je predlagal, naj se pre-
vzame še predmet: Reforma policijskega
prava. Predsednik dr. Majaron je konstatiral
nato, da je skupščina imela uspeh, izjavil,
da se bodo želje skupščine sporočile stalne-
mu odboru kongresa, ki bo imel v kratkem
prvo sejo v Ljubljani, ter nato zaključil jako
uspešno skupščino.

Ne pozabite se ustaviti

v »šentpeterskem bazarju« — Ljubljana,
Sv. Martina cesta 8, kjer si lahko ogledate zalogo
manufakturnega blaga po zelo nizkih cenah!

najboljša manifestacija vsako leto na dan 1. decembra.

Pogreb sodnega uradnika Faningerja se je udeležilo številno občinstvo in tovariši s predsednikom okrožnega sodišča dr. Ziberjem, ki se je od njega na grobu poslovil v lepem govoru.

Umrl je 2. decembra zjutraj notar dr. Jos. Barle za srčno kapjo v 59 letu svoje starosti. Pogreb bo v petek 4. decembra ob 15. uri iz Cankarjeve ulice na Pobrežje.

Slomček-Krekova proslava v št. Ilju v Slov. goricah se je vršila dne 29. nov. popoldne v Slovenskem domu. Govoril je g. prof. Ivan Prijatelj, podpredsednik Prosvetne zveze v Mariboru in g. duh. svetnik Evald Vračko.

Iz šmarja pri Jelšah.

Proslava narodnega ujedinjenja. V spomin na ujedinjenje je tukajšnja ljudska šola priredila akademijo, ki je bila prav zanimiva in domača, saj so igrali oziroma nastopali samo otroci. Na sporedu je bilo petje, deklamacije, govor in kratka otroška igra.

Dar Katoliškemu domu. — Na gostiji Rupnik-Groblšek so nabrali svaetje za tukajšnji Katoliški dom 400 dinarjev. Hvala!

Miklavžev večer. Šmarski orlovski odsek in orliški krožek priredita prihodnjo nedeljo po večernicah Miklavžev večer. Vabljeni so vsi, da se tega pristno domačega veselja udeležijo. Prireditel bo v Katoliškem domu.

Razpust Orjune. Tukajšnja Orjuna je po sklepu svojih članov prenehala obstajati.

Iz Celja.

Dr. Zerjav demantira našo vest o pogajanjih med njim in zastopnikom radikalne stranke glede vstopa samostojne demokratske stranke v radikalno stranko. Res je sicer, da se dr. Zerjav dne 24. novembra ni sestal z dr. Ravnikarjem iz Ljubljane, temveč z dr. Ravnikom, kar je naš list takoj popravil. O stvari sami na sebi pa vzdržujemo vest v popolnem obsegu in dodamo še to, da je SDS sama zaprosila za ta sestanek. V Belgradu je namreč dr. Zerjav dobil mig, da se mora glede vstopa v radikalno stranko pogajati s slovenskimi radikali, ako hoče, da bo njegov režim, reprezentiran v Sloveniji po obeh velikih županah, ostal še nadalje na krmilu.

Gsebna vest. Vojaški zdravnik pri tukajšnjem pp. g. dr. Andrej Arnsšek je premeščen na svoje novo službeno mesto v Mostar. Gospod doktor si je znal v našem mestu pridobiti veliko simpatij.

Semen sv. Andreja je bil bolj revno običan in to radi tega, ker so vsled sneženega mekeča pota vsa zasnežena in je zdaj pritisnil hud mraz.

Iz Trbovelj.

Občinske volitve. Ali si se že prepričal, če si v volivnem imeniku? Če se še nisi, stori brž, 5. decembra bo že prepozno!

Novosti V soboto se oglašajo tudi v Trbovljah sv. Miklavž. Sicer je to njegova stara navada, pa letos bo nekaj posebno novega to, da bo delil svoje darove v novi dvorani Društvene doma. Ob pol 6. uri zvečer točno pride v velikem spremstvu angelov v Društveni dom. Gotovo sv. Miklavž Trboveljčanov še ni nikoli tako razveselil, kakor jih bo letos. Otroke bo predvsem obdaroval sv. Miklavž. Starejšim bo pa letos prinesel vsakovrstnih darov »Laket-Brada«. — Če hočeš kaj dobiti, pridi!

Proračun za leto 1926. Prvo delo gerentkega sosveta je bilo, da je finančni odsek znižal proračun za dva milijona dinarjev. Črtala se je postavka za vodovod in znižala vsota za meščansko šolo na stotisoč dinarjev. Čudno se nam zdi, da se je črtala postavka za konje, akoravno izkazujejo prejšnje leto petnajststotisoč dinarjev prebitka. Tudi rudnik

pritiska še na znatnejše znižanje proračuna, mislimo pa, da so sosvetniki toliko samozvestni, da ne bodo dovolili, da bi pri tem trpel napredek Trbovelj, ki se v zadnjih letih tako lepo razvijajo.

Čigav je mandat sosvetnika? V gerentski sosvet je bil tudi imenovan Zupan Franc, posestnik v Prapretnem. Tam se nahajajo trije taki posestniki. Dekret se je izročil Zupan Francu, vulgo Košak, na sejo je pa prispel Zupan Franc po domače Blaj. Ravnotako je bil na občini dekret za Kunsta Ivana. Ta se je enostavno oddal Pustu Ivanu. — Radovedni smo v resnici, čigava sta ta dva mandata. Izvedeli bomo polagoma tudi za onega, ki je listo sosvetnikov sestavljal in priporočil.

Shod Zveze slovenskih vojakov in Zveze vojnih invalidov v Trbovljah. Dne 29. m. m. se je vršil v Trbovljah shod ZSV in UVI, na katerem je bilo prisotnih nad 1000 udeležencev. Na dnevnem redu je bil spor med obema organizacijama zaradi zgradbe spomenika v vojni padlim Trboveljčanom oziroma zgradbe invalidskega doma. Dosegel se je sporazum v tem smislu, da se zaenkrat postavi spomenik padlim žrtvam, za katerega je zbranih 30 tisoč dinarjev, dočim je zbranih za invalidski dom le 1500 Din. Spomenik se odkrije na Vidovdan 1926. — Na shodu so se razčistila tudi nekatera druga vprašanja; govorniki so dokazali potrebo in zmisel bojovniških organizacij, ki so po vseh državah, ki so bile zapletene v vojno, močna obramba invalidskih in ljudskih pravic in prizadevanj sploh. Istaklo so govorniki ZSV na podlagi dejstev zavrnili očitke političnega strankarstva. Zastopniki obeh organizacij so naglasili, da se bo poslej vodil najzdravnejši boj za revizijo invalidskega zakona.

Ljudska visoka šola. Drugo predavanje g. ing. Vrbiča je veliko bolj ugojalo, kot prvo. G. predavatelj je upošteval želje, izražene na debati zadnjega predavanja.

O ta alkohol. Pri Dukiču na Doberni je bil v soboto plačlini dan. Posebno samci si ga ta dan v kantini radi privoščijo kakšno mero. Večinoma vsak tak dan pa pride do tepeža, tako tudi v soboto. Postaviti so se hoteli Bosanci z našimi delavci in jih klicali na korajžo, da se prepričajo, če se res znajo naši fantje tako lepo pretepiti, kot jih je nekdo nedavno v Ljubljani pohvalil. Bosanci so bili oboroženi s kolec in tudi noži. Eden se postavi pred vhod in čaka, da pride kdo naših delavcev ven. Enega pa je to tako razdražilo, da vzame Bosancu, ki je čakal pred vhodom, kolec iz roke in ga sam z njim udari po glavi, da mu jo je precej ohladil. Nezvestnega so prinesli v rudniško bolnico. — V neki drugi baraki so kuhali štirje delavci vino. Ker dva nista hotela nič plačati, kakor sta se zavezala, sta bila zato od drugih dveh pošteno pretepena. Pa se hoče že zopet dovoliti, da se gostilne ob plačilnih dnevih odpro!

Nesreča. Strojevodja Matko Florijan, zaposlen pri Dukiču na Doberni, je stopil tako nerodno v jamo, kjer se čistijo lokomotive, da se je strašno poškodoval. Prenesli so ga v bolnico.

Zimski sport. Po obilnem padcu snega so nastopile jasne noči in s tem tudi nepričakovana zima. Marsikomu so se pojavile težko skrbi, kako nabaviti to in ono za mrzlo zimo. Edino naši sankarji, ki imajo na cesti proti Hrasniku najlepše sankalščice, so prišli na svoj račun. Preteklo nedeljo je bilo celi dan živo na tem sankalšču. Staro in mlado je prihitalo s svojimi sanmi in se raigrano zabavalo pozno v noč pri svitu meseca. Mraz na občini pri tem nihče, šele domov gredeč se spomni naš sportnik, da ga rebe v nge ali roke in si želi, da pride čimprej do gorke peči. Sv. Planino so pa pričastili sportniki v precejšnjem številu iz Zagreba. Bili so očarani nad lepoto novopadlega snega, ki čarobno leži nad našimi hribi.

Mali palček. Slikanica za otroke. Din 20. Obisk na pristavi. Slikanica za otroce. Din 20. Robinson. Slikanica za otroke. Din 20.

Siskarji pozor! Kat. prosvetno društvo v Sp. Šiški priredi v samostanski dvorani »Miklavžev večer« za svoje člane v soboto zvečer ob 7. uri. Miklavž naj škrani darila v samostan. Dvorani v petek in soboto popoldne do 5. ure. Carina 2 Din od darila. Člani z člansko izkaznico vstop 5 Din; brez izkaznice 10 Din. — Vljudno vabi odbor.

Knjige in revije.

»Naš Dom«, list za ljudsko prosveto, št. 11-12 je izšel. Večina vsebine je posvečena 125-letnici rojstva A. M. Slomška. Ima sledečo vsebino: Slomšek — vzgojitelj slov. mladine. Slomšek kot slovenski rodoljub. Slomškovo sveto življenje. Pesem: Lahkomiselna Tina. Skof Slomšek in nesnažne ženske. Našim igralcem. Ksaver Meško: V noveletni noči. M. Avšič: O gleda išču in igrah. A. Boštele: Kralj noči. Fr. Gomlišek: Garcia Moreno in fransozoni. Ild.

Planinski vestnik. Izšla je 12. številka s sledečo vsebino: Dr. H. Tuma: Razor. — Brunon Rotter: Po nepoznanem Pohorju. — Vladimir Topolovec: V burji in snegu. — Dr. Fran Ogrin: V osrčju Kamniških-Savinjskih planin. — Brunon Rotter: Čez zimsko Pohorje. — Kotiček: Obetnica v Triglavskem pogorju. Vesuvio. Dr. G. Tarezy: — Čez hrib in dol: Na velim Polju. Janko Sicerl. — Obzor in društvene vesti: Dr. Julius Kury itd. Številki je priložena lepa slika cerkve Sv. Ambroža pod Kravcem v zimi. Kot zadnji številki je priloženo tudi stvarno kazalo. Planinski vestnik obsega letos 288 strani.

Iz Hrastnika.

Volivni imenik je za pristaše SLS na pogled pri g. Arnsku.

Krekova mladina. Preteklo nedeljo je tukaj gostovala Krekova mladina iz Ljubljane z igro »Mrak«. Igralci so izvrstno igrali, žal da je bil obisk radi prevelikega snega bolj slab. — Prihodnjo nedeljo, 6. decembra, gostuje v Logarjevi dvorani Katoliško prosvetno društvo iz Zagorja z igro »Naša krič«. Na praznik Marije brezmadežnega spočetja 8 decembra 1925 pa priredi Slov. kat. izobraževalno društvo Hrastnik v dvorani g. Al. Loger igro »Tihotapec«. Igra je izredno zanimiva. Pričetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnice se dobe pri g. Arnsku in na dan predstave eno uro pred začetkom pri blegajni. Zavoljo vednega kaljenja miru se šolski mladini in drugim nedoletnikom brez nadzorstva ne dovoli vstop.

Kaj zahteva Slovaki?

Bratislava, 2. dec. (Izv.) Na velikem shodu Hlinkove stranke v Bratislavi so prebrali sledeči oklic slovaške ljudske stranke na narod:

»Slovaška ljudska stranka stoji na stališču pitšburške pogodbe. Ona zahteva samostojnost slovaškega naroda, slovaški jezik kot učni in uradni jezik, ohranitev verske šole

RADIĆ ZA INSPEKTORJA.

Zagreb, 2. dec. (Izv.) Dne 5. decembra pride Radić v Zagreb nadzorovat zagrebske šole, še pred božičem pa pride v Ljubljano.

SPOR MED ZAGREBSKIMI RADIKALI.

Zagreb, 2. dec. (Izv.) Dne 6. t. m. bi se moralo vršiti v Zagrebu veliko zborovanje radikalne stranke. Ker pa sta se pojavile med radikali v Zagrebu dve struji, od katerih bi vsaka rada videla, da bi se zborovanje vršilo pod njeno zaščito in na njeno korist, je glavno vodstvo radikalne stranke v Belgradu sklenilo zborovanje preložiti, dokler se spor v Zagrebu ne poravna.

PROTI POLITIČNI PARCELACIJI HRVATSKE.

Zagreb, 2. dec. (Izv.) Mestni zastop v Požegi je sklenil pri centralni vladi v Belgradu zaprositi, da se za požški okoliš ustanovi lastno veliko županstvo. Tudi Varaždinci niso zadovoljni s priključitvijo Varaždina pod zagrebsko oblast. Nezadovoljstvo s sedanjo razdelitvijo na oblasti na Hrvatskem je vedno večje, ker se ni izvršilo po gospodarskih, ampak zgolj političnih vidikih.

Hudi boji v Siriji.

Jeruzalem 2. decembra. (Izv.) Od gorovja Hermon do doline Litau se vrše hudi in težki boji. Francozi so morali znova zapustiti mesto Rašaja, katero so Druzi zažgali. Boji pri Kuneitri so se končali neodločno. Poveljnika kristjanskih prostovoljcev iz Libanona so francoski letalci ubili.

Dograjena je železnica od Derosa do Eski šana, tako da bodo mogli Francozi svoje čete prevažati precej daleč v notranjost dežele.

ZA AVTONOMIJO ALZACIJE.

Pariz, 2. dec. (Izv.) V soboto so zborovali v Strassburgu zastopniki republikanske stranke, ki so odločno zahtevali v okviru francoske države avtonomijo za Alacijo in ustanovitev posebnega odbora, ki bi imel moč nekdanjega deželnega zbora.

ČIČERIN POTUJE V LONDON.

Pariz, 2. dec. (Izv.) Angleški listi poročajo, da pride Čičerin v kratkem v London.

Katoliški vestnik.

V znamenju časa. Pred nekaj tedni je dospela v Rim romarska skupina iz severnih dežel Danske, Švedske, Norveške, Islanda in Finske. To je prvo romanje iz teh dežel po reformaciji. Med romarji so bili večinoma protestanti, ki so z največjim zanimanjem sledili raznim obredom, obiskali katakombe in veličastne katoliške cerkve v večnem mestu. Sv. oče jih je zelo prijazno sprejel, tako da je ta sprjem napravil na vse globok vtis, zlasti na protestante, ki so izražali, da nimajo sami nič podobnega, nič tako visokega in prepričevalnega za dušo, kot imajo katoličani v papežu.

Prvi nadškof v Vilni. Sv. oče Pij XI. je imenoval od boljševikov tako preganjenega škofa Jan. Cieplaka za nadškofa v novoustanovljeni nadškofiji v Vilni. Novi metropolit je živel od 1. 1924. v Rimu, kamor se je zatekel, ko je bil izpuščen na svobodo po prizadevanju evropskih velesil pri ruski vladi.

Naznanila.

Čevljarska obrtna zadruga v Ljubljani vabi vse članstvo na važen sestanek, ki se vrši v torek dne 8. decembra t. l. točno ob 2. uri popoldne v restavraciji g. Mrak. Rimska cesta, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o fušarstvu; 2. poročilo o raznih davkih; 3. poročilo o davku na ročno delo; 4. poročilo o konkurciji čevljarske obrti; 5. razno. — Ker je dnevni red zelo važen in poučen, se prosi številne udeležbe. — Odbor.

Merkurjev jour-fix se vrši danes, t. j. v četrtek dne 3. decembra ob 8. uri zvečer pri Kranežu v restavraciji »Zvezdca«. Sodeluje državni pevski zbor. Vabljeni članstvo s svojci. — Odbor.

Pevsko društvo Moste je na svojem rednem občnem zboru spremenilo svoje ime ter se od se-

Treznost. Zadnji plačilni dan je potekel brez običajnih incidentov. Varnostni organi se pohvalijo, da so imeli mnogo manj truda kakor navadno, ker so bile gostilne zaprte. Pametno prepoved točenja alkoholnih pijač ob plačilnih dneh vzdržuje okrajni glavar Pinkava naprej, vkljub kratkovidni intervenciji gerenta trboveljske občine, g. Voduška. G. glavarja prosimo, naj na noben način ne privoli, da bi v korist posameznikov trpela splošnost, ljudsko zdravje in morala, in na prepovedi vztraja, zakar mu bo hvaležna vsa slovenska javnost.

Donisi.

Višnja gora. Miklavž. V nedeljo popoldne se na poti skozi Višnjo goro oglašajo Miklavž s svojim spremstvom tudi v Društvenem domu pri Fari, kamor vabi vse, male in velike. Male obdari z jabolkami in orehi, velike pa postraši v veseligr: Gaspér Strahopetec.

700 letnica sv. Frančiška in italijanska vlada.

Italijanski listi poročajo, da vrne italijanska vlada odnosno assiška mestna občina manjšim bratom reda sv. Frančiška povodom 700 letnice svetnikove smrti veliko samostansko zgradbo, ki je do leta 1857. služila kot generalna redovna hiša. Samostan bi se vrnil svojemu prvotnemu namenu ter bi novo redovno hišo povodom proslave 700 letnice inauguriral sam — Pij XI., ki da je ob neki priliki izrazil živo željo, da bo poromal v Assisi. Fašistovski listi ne prikrivajo želje, da bi se Italija skoraj spravila s sv. stolico.

Matteottijev proces.

Rim, 2. dec. Včeraj je izšla razsodba obtožnega oddelka na tukajšnjem izklicnem sodišču v stvari Matteottijeve pravde. Obtoženci Dumini, Volpi, Viola, Poveromo in Malacria se izroče porotnemu sodišču v Rimu, da odgovarjajo kot neposredni izvršilci zločina umora nad poslancem Matteottijem. Proti Rossiju, Marinelliju, Filippelliju in ostalim, ki so obdolženi sokrivde, se ustavi vsako nadaljno postopanje, ker niso bili na zločinu v ničemer udeleženi; odreja se, da se izpuste na svobodo.

Zima.

Pariz, 2. dec. (Izv.) Po vsi Franciji je nastopil hud mraz. Na francoski rivieri je po 15 letih zapadel sneg. Mraza je 9 stopinj pod ničlo. Okoli Lyona je mraza do 15 stopinj. Snega je povsod obilo.

Pariz, 2. dec. (Izv.) Severni del Španije je mnogo trpel vsled silnih nalivov. Brzojavne in telefonske zveze z glavnim mestom in z inostranstvom so pretrgane. Železnice je nevihta na več mestih tako poškodovala, da je promet na mnogih progah ustavljen.

Budimpešta, 2. dec. (Izv.) Zaradi velikih snežnih zametov prihajajo in odhajajo vlaki z velikimi zamudami.

Berlin, 2. dec. (Izv.) V severni Nemčiji je zapadel velik sneg. V Berlinu je odvažalo sneg okoli 5000 delavcev in 212 snežnih plugov.

Poravnajte naročnino!

Prosvetne prireditve.

Krščansko socialno delavstvo v tovarni verig v Lescah je preteklo nedeljo po svojih skromnih močeh proslavilo J. E. Krekovo šestdesetletnico. Popoldne so imeli slavnostno zborovanje v Lescah, zvečer pa sklopično predavanje v Ljudskem domu v Radovljici.

Cerkveni vestnik.

Nočnim častivcem naznanjamo, da se bo v noči med 3. in 4. decembrom molila v stolnici 21. ura — Za advent. Vljudno se vabite možje in mlačenčiči, da se čim številneje udeležite tega nočnega čestjenja.

Za sv. Miklavža

priloga Jugoslovanska knjigarna naslednje mladinske knjige in slikanice: Barnett, Mali lord. Broš. Din 20, vez. Din 30. Slapšak, Dedek je pravil. I. Zvezek: Marinka in črnateljčki. — Bom že. Pravljici. Broš. Din 20, vez. Din 36. Širok, Slepi slavki. Sedem pripovedk za deč. Vez. Din 18.

Križič, Angelček, otrokom prijatelj, učitelj in vodnik. Letniki 1895, 1906, 1908, 1912 do 1918, 1919, 1921 do 1925. vez. po Din 20. Križič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letniki 1910, 1911, 1913 do 1917, 1921 do 1925 vez. po Din 32.

Levstik-Smekar, Martin Krpan. Pravljica s podobami za mladino. Din 20.

daj imenuje Pevsko društvo »Zvezdca« v Mostah vsem našim podpornikom v vednost. — Odbor.

Društvo »Gradaščica«, Vič-Glince, priredi Miklavžev večer v restavraciji »Amerika«. Darila se sprejemajo od 4. do 7. ure. Prijatelj glasbe vljudno vabi — odbor.

Elizabetina konferenca župnije Sv. Peter ima v četrtek dne 3. t. m. ob 5. uri popold važno sejo. Ljutomer. V nedeljo dne 6. t. m. ob pol 8. uri zjutraj se vrši v gostilni Vavpotič shod vinarjev in kmetskih delavcev. Pridite v obilnem številu.

Odbor podružnice vojnih invalidov, vdov in sirot v Ljubljani javlja svojim rednim članom in članicam, da namerava tudi letos prirediti božičnico in obdariti svoje revne člane in članice. Prijave se sprejemajo v društveni pisarni sv. Petra vojašnica med uradnimi urami in sicer do 5. decembra t. l. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati. — Odbor.

Turistika in sport.

Turistovski klub Skala v Ljubljani javlja, da se vrši prihodnji šumarski sestanek v petek dne 4. t. m. ob 8 zvečer v kavarni »Emona«, damske soba. Vsi in točno! — Smučarski odsek.

Zrebanje loterije Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami je preloženo na nedoločen čas. Dan zrebanja se pravočasno naznani v »Slovenec«. Opozorjate se, da si te srečke takoj naročite, ker stanejo samo 5 Din in lahko s istimi zadenele krasne dobitke v vrednosti 50.000 Din. Pišite samo dopisnico na Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami, ki vam srečke takoj pošlje in priloži položnico.

Gospodarstvo.

POCENITEV CEPLJENJA SVINJ PROTI RUDECI.

Kmetijska anketa, ki se je vršila začetkom t. l. na inicijativo g. velikega župana mariborske oblasti dr. Pirkmaierja v vinarski šoli v Mariboru, je sprejela obširno resolucijo, ki vsebuje glavne smernice za bodoče delo na polju pospeševanja vseh kmetijskih panog v mariborski oblasti. V odstavku, ki govori o pospeševanju prašičereje, zahteva resolucija m. dr. obligatorično cepljenje svinj proti rdečici in primerno pocenitev tega cepljenja. Prisilno cepljenje vseh svinj proti rdečici bi gotovo močno omejilo razširjanje te naši svinje-reji tako nevarni bolezni. Vendar zaenkrat ni zakonite podlage takemu ukrepu. Za pocenitev zaščitnega cepljenja skrbi država s tem, da prispeva k nabavnim stroškom cepiva 40%. Delajo sedaj na to, da bi se po možnosti ta prispevek še povečal. Z naredbo ministrstva za kmetijstvo in vodo z dne 21. julija 1925, Vt. br. 7387 (glej U. l. št. 84 z dne 7. septembra t. l.), s katero se določajo veterinarjem pristojbine za cepljenje živali, je nadalje dana možnost, da se s skupno organizacijo cepljenja po občinah, zadržugah i. t. d. znižajo stroški cepljenja za posamezno žival. Posebno razveseljivo je, da prispevajo k stroškom cepljenja tudi nekatere samoupravne edinice. Tako je vse hvale vredno postopanje okrajnih zastopov v Ptuj in Konjicah, ki sta si iz lastne inicijative določila ev. plačati veterinarjem, ki cepijo v njihovem področju, še ostalih 60% stroškov za cepivo.

Konkurz za izvršbo idejnih skic za reprezentativni pavilijon kraljevine SHS na razstavi v Filadelfiji, ki ga je razpisalo ministrstvo trgovine in industrije, je bil razglašen v »Službenih Novinah« št. 266 z dne 19. novembra t. l. naker opozarjamo vse zainteresirane. Člani cenil-

nega sodišča so gg. Ciril Iveković, profesor visoke tehniške šole v Zagrebu, Branko Tanazović, profesor tehniške fakultete v Belgradu, Josip Plečnik, profesor višje tehniške šole v Ljubljani (namestnik Josip Costaperaria, arhitekt v Ljubljani), Dragutin Maslač, inspektor ministrstva gradbenih del. Oferte morajo biti predložene ministrstvu trgovine in industrije v Belgradu do 10. decembra 1925.

Velesojem v Parizu. Zastopstvo odbora pariškega velesoja se je obrnilo na naše poslanstvo v Parizu s prošnjo, da bi pozvalo naše trgovske in industrijske kroge, da bi se naj udeležili velesoja, ki se vrši v Parizu meseca maja 1926. Interesenti dobijo formular za prijavo v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Belgrajski denarni zavodi in obrestna mera za dinarske terjatve v inozemstvu. V nedeljo se je v Belgradu vršila konferenca bank, ki je razpravljala o obrestni meri za dinarske terjatve v inozemstvu. Belgrajske velike banke so mnenja, da se naj pusti bankam v vprašanju obrestne mere svoboda, male so pa za kartel, za katerega se izjavljajo tudi zagrebške banke. Obvladalo je mnenje velikih bank. Nato so razpravljali o obliki gotovine, o plasiranju gotovine in o valutnem vprašanju, vendar je bila konferenca prekinjena ne da bi prišlo do enotnega sklepa.

Katastrofalni padec poliskega zlata. Ze v preteklem tednu se je opazilo na vseh evropskih deviznih borzah nazadovanje poliskega zlata. To nazadovanje je v tekočem tednu postalo katastrofalno. Zlat je padel na 70% svoje paritete. V torek in sredo je bil zaradi intervencije »Bank Polska« na važnejših tržiščih kurz stalen.

Znižanje diskonta v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo, da je bančni urad češkoslovaškega finančnega ministrstva sklenil znižati diskontno obrestno mero za ¼%, za ravnotolilko pa

tudi lombardno mero. Diskontna postavka znaša sedaj 6¼%, lombardira pa 7½, oz. 8%. Češkoslovaški uvoz iz Jugoslavije. Iz ravnokar objavljenih podatkov o uvozu v Češkoslovaško posnemamo, da je Jugoslavija v prvih 10 mesecih t. l. uvozila v Češkoslovaško za 392 milijonov Kč svojih produktov napram 294 Kč v odgovarjajoči dobi lani.

Borze.

Dne 2. decembra 1925.

Denar.

Zagreb. Budimpešta 7.87—7.97, Berlin 13.3960—13.4960 (13.404—13.504), Italija 227.80—229.20 (227.52—229.92), London 272.89—274.86 (272.94—274.94), New York 56.175—56.775 (56.168—56.763), Pariz 216.40—222.40 (218.11—222.11), Praga 106.54—108.54 (106.56—108.56), Dunaj 166.54—168.54 (7.917—8.017), Curih 10.855—10.935 (10.855—10.935). Curih. Belgrad 9.175 (9.20). Budimpešta 72.70 (72.60—72.80), Berlin 123.50 (123.50—123.60), Italija 20.875 (20.95—21.025), London 25.14 (25.14—25.15), New York 519 (518.50—519.25), Pariz 19.90 (20.05—20.20), Praga 15.375 (15.35—15.40), Dunaj 73.10 (73—73.20), Bukarešt 2.35 (2.33—2.40), Sofija 3.775 (3.75—3.80), Amsterdam 208.60 (208.50—208.80), Varšava 75 (70—75), Atene 6.92, Bruselj 23.50 (23.45—23.55), Kopenhagen 129 (128.71—129.25), Stockholm 138.90 (138.70—139), Carigrad 12.85, Oslo 105.50, Madrid 73.55. Dunaj. Devize: Belgrad 12.5350, Kodanj 175.90, London 34.3050, Milan 28.46, New York 707.75, Pariz 27.15, Varšava 70. Valute: dolarji 707.10, ang. e. ki funt 34.25, francoski frank 27.05, dinar 12.485, češkoslovaška krona 20.95. Praga. Devize: Lira 136.25, Pariz 129.75, London 168.50, New York 33.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 76 den., vojna odškodnina 305 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, zaklj. 200, Ljubljanska kreditna 210 den., Merkantilna 100—104, Slovenska 49 den., Kred. zavod 175—185, Strojne 123 den., Trbovlje 320 den., Vevče 120 den., Nihag 34 den., Stavbna 100—110. Zagreb. 7% invest. posoj. 77—78, vojna odškodnina 308—310, dec. 308—308, jan. 311 bl., Hrv. esk. 119—120, Kred. 133—135, Hipobanka 65—65.50, Jugobanka 108—109.50, Prašedion 940—

Nedosegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

942.50, Ljublj. kreditna 210 den., Slovenska 50 den., Srpska 144—146, Eksploatacija 43—45, Sečerana 465—470, Nihag 37 bl., Gutmann 370—375, Slavex 145—155, Slavonija 45.50—47.50, Trbovlje 325 den., Vevče 120 den. Dunaj. Podon-savska-jadr. 653, Zivno 778, Alpine 274, Greinitz 133, Kranjska industr. 290, Trbovlje 410.500, Hrv. esk. 144, Leykam 145, Avstr. tvornice za dušik —, Mundus 940, Slavonija 52.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Bukova drva, 1 m dolž., suha, fco meja tranz. 10 vag. 25—25, zaklj. 25, bukove palice I.: 27—27 mm, 0.75 cm in 1 m dolž., 38—38 ml, 0.50 cm in 1 m dolž., 60—60 mm, 0.95 cm in 1 m dolž., fco meja 650 bl., bukovi plohi, obrobljeni, suhi, I., II., III., 35, 100, 110 mm, dolgi 2.20 in 2.30 m, fco meja 550 bl., deske 20 in 25 mm, I., II., III., 4 m, fco meja 500 bl., hrastovi plohi, I., II., od 90 do 150 mm debeline, 2.30 m dolž., napr. in 20 cm šir. napr., brez velikih grč, gnilo in razbito izključeno, fco vag. meja 10 vag. 1100—1150, zaklj. 1100, madrieri 74×224×4, fco vag. Postojna tranz. 560 den., bukovi plohi, paralel. 27, 40, 50, 60 mm, od 2—4 m, I., II., III. monte, fco vag. naklad. postaja 550 bl. — Žito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 76 težka, 5%, fco vag. naklad. posaja 268.50 bl., koruza umetno sušena, fco vao Novi Sad 16 bl., koruza nova, času primerno suha, fco vag. naklad. post. 1 vag. 120—120, zaklj. 120, oves, fco vag. naklad. post. 175 bl., ajda domača, fco vag. prekmur. post. 275 bl., proso domače, fco vag. prekmur. post. 215 bl., krompir, fco vag. štajer. post. 68 bl. — Seno, slama: Seno sladko, fco vag. štajer. post. 72.50 bl.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znakom!

POSTREZNICA

za 2 uri dopoldan se sprejme. Škofja ul. 12—1., levo.

Akviziterja

za drva in premož se išče za takoj. — Poizve se pri: »Aloma Comp.«, Ljubljana.

DEKLICA ali ŽENA

20—40 let, večša kuhanju in drugim hišnim poslom, pobožna, marljiva in zdrava, more dobiti trajno namješčenje proti dobri plači in lepemu postopku v nekem mestu Slavonije. Naslov v upravi lista pod 8027

Večje MIZARSKO podjetje sprejme vestnega

POSLOVODJO.

Reflektira se samo na verzirano moč. Nastop 1. jan. 1926. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod: »Poslovodja« 8071.

LOKAL za trgovino

s koncesijo in malim stanovanjem se takoj odda v bližini mesta. Naslov v upravi lista pod številko 8076.

Sprejem

čevljarskega pomočnika za fina zbita in šivana dela. Delo stalno, plača dobra. Hrana in stanovanje lahko v hiši. — ALOJZIJ LOBODA, čevljar, Domžale.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovencu«.

Prodaj JASLICE

(160 × 30), umetno, pristno, domače, ročno delo (rezbarija), samo za Din 1500.—. Pripravne so jaslince tudi za cerkev. — Naslov v upravi lista pod »Božič št. 8101«.

Kupim hrastove

okrogle hlode

v vsaki množini od 35 cm premera naprej proti takojšnemu plačilu. Ponudbe na IVAN JAKŠA — Ljubljana.

OTROŠKI KONJ

za igračo iz šofa, visok 65—80 cm, se ugodno proda. Vprašati: Sv. Petra c. 64—1.

HIŠICA

z zemljiščem blizu Trbovelj rudnika, po ugodni ceni za 25.000 Din napredaj. Naslov v upravi lista pod št. 7999.

Kmetstvo POSESTVO

v Rečici pri Laškem, obstoječe iz 70 oralov zemlje in od tega 30 oralov hoste, 4 nova poslopja, redi se lahko 9 glav živine, mnogo plodnosnega sad. drevja, z vsem poljedel. orodjem, se pod ugod. pogojem za 180 tisoč dinarjev proda. — Poizve se pri Blažu Zupanc v Laškem.

Išče se

HLEV

za 4 konje in SKLADIŠČE

za 2 vagona blaga, z mašno shrambo, po možnosti z dvoriščem, v bližini kolodvora. — Ponudbe na Aloma Comp., Ljubljana, pod šifro: »HLEV«. 8014

Res je, da

denar, ki ga izdaste za reklamo, nikdar ni

ima reklama

za Vas veliko korist, če jo naročite o pravem času in v takem časopisu, ki ga na deželi največ bero. Vsa tozadevna zanesljiva poiznila Vam da uprava »Slovenca«, ki Vam s tem prihrani mnogo truda in stroškov ter zagotovi

vedno uspeh!

Miklavž — pride!

Kam??? V detajlno trgovino

FRAN DERENDA & Co. na Erjavčevi c. 2

KAJ PRINESE? Oblačila in čevlje za dečke, deklice in otroke po reklamnih cenah
KAJ NAJ STORIM? Hiti in kupi, dokler je še čas?

Oglejte si izložbe modne trgovine

H. KENDA - Ljubljana

Mestni trg št. 17 — ki so resno

veselje za vsakega Miklavža.

Lutzove peči in štedilniki

so na boljši, najtrajnejši in najcenejši!

Nič popravil. Nočeneja dima. Prihranek na kurivu ogromen.

Naša tovarna izdeluje originalne Lutzove emailne peči (okrogle in štirioglate), kamine, emailne in lakirane štedilnike, naprave za segrevanje vode za kopalnice v zvezi s štedilnikom, dimna kolena in cevi, lične emailne tablice in napise.

Priporočamo svetovno znane proizvode, ki jih izdeluje naša tvornica edina v Jugoslaviji, solidno, lepo in trpežno, in vabimo cenjene zainteresirane, da si osebno ogledajo v tovarni našo veliko zalogo.

Tvornica emailiranih peči LUTZ d. d.

Ljubljana-Siška, Frankopanska ul. 21

blizu Gorenjskega kolodvora.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. D.

Mulrady je ubogal, in četica je nadaljevala utrudljivo plezanje. Ubogo žival so prepustili krokarjem, da se enkrat pošeno nažro.

Pogorje avstralskih Alp ni široko, njihova osnovna ploskev meri počez komaj osem milj. Recimo, da je držala pot, ki si jo je bil izbral Ayrton, na vzhodno stran gorovja, bi imeli neprijetno zapreko v osemindesetih urah za seboj. Potem pa bi se jim prav tja do morja ne bilo treba bati ne težavnega pota, ne drugih nepremostljivih ovir.

Dne 18. januarja so potniki dosegli najvišjo točko prelaza, ki je bila približno dva tisoč čevljev nad morsk gladino. Znašli so se na prosti planoti, raz katero je bil razgled daleč naokrog. Na severu so se zrcalile tihe vode jezera Omeo, posejane s ptičami — vodnimi pticami — in še dalje široke poljane reke Murray. Na jugu so se razprostirale zelene livade gippslandske dežele z zlata bogatimi grički, z visokimi evkaliptovimi gozdovi. Dežela se jim je zdela še nedotaknjena. Tamkaj je bila narava še sama gospodarka svojih voda, svojih nedotaknjenih pragozdov, svojih draguljev. Doslej je pastir ali živinorej le redko poskušal boriti se z njo za dragoceno posest. Zdelo se je, da ta alpska veriga loči dvoje čisto različnih svetov, od katerih je prvi še ohranil svojo divjino. Solnce je baš zahajalo; zadnji žarki so rdečili oblake in oživljali šatore na murrayskem polju. Nasprotno pa se je Gippeland, skrit za branikom visokih gora, že izgubljal v motnem mraku, dejali bi, da sence zagrinjajo v temen plašč noči vso prekalpsko

pokrajino. To nasprotje so posebno živo občutili naši potniki, ki so stali na grebenu med obema deželama. Polastila se jih je neka negotovost, ko so gledali pred seboj skoro neznano deželo, ki jo bo treba prehoditi od viktorijanske meje pa prav do morja.

Na planoti so se tudi utaborili. Naslednje jutro so začeli stopati navzdol. Slo je še dokaj hitro. Med potjo jih je zalotila huda nevihta s točo, da so se morali posekati pod skalami. To niso bila ledena zrna, ampak cele ledene plošče, široke kakor dlan, ki so tolkle iz hudournega oblaka. Nobena prača bi jih ne mogla zagnati z večjo silo. Par modrin na hrbtu je poudarilo Paganela in Roberta, da se je treba umekniti. Tudi voz je predrl na nekaterih krajih. Malokatera streha bi se mogla ustavljati ostrim koscem ledu, ki so se zasajali celo v drevnata debela. Treba je bilo počakati konca grozne plohe, če niso hoteli biti kamenjani. Čakali so približno pol ure, nato pa je karavana nadaljevala znova pot po visečih skalah, še opolzklih od ledene plohe.

Na večer je vokal voz, poštno stolčen in razmajan na marsikaterem mestu, pa še vseeno trdno na celih lesenih kolesih, po zadnjih izrastkih avstralskih Alp med vi okimi, pozamičasti rastočimi jelkami. Prelaz se je končaval v gippslandski ravnini. Alpsko pogorje so torej imeli srečno za sabo in zvečer, ko so se utaborili, so ukrenili kakor ponavadi vse potrebno za varnost.

Dne 12. januarja so že na vse zgodaj nadaljevali pot in to s tako gorečnostjo, da je bilo veselje. Vsem se je mudilo, da pridejo čimprej na cilj, to se pravi do Tihega oceana, na kraj, kjer se je potopila Britanija. Tamkaj bi se le mogli začeti iskati z uspehom sledov nesreče ne pa po teh zapuščenih gippslandskih pustinjah. Zato je Ayrton silil v lorda Glenarvana, naj že pošlje Duncanu povelje, da jih

dohiti na vzhodni obali. Tako bi imeli na razpolago vse, kar je potrebno za nadaljnje iskanje. Dejal je, da je treba izkoristiti lucknowsko cesto, ki pelje v Melbourne. Pozneje bi bilo to mnogo težje, zakaj tam bi ne imeli nobene neposredne zveze z glavnim mestom.

Čolnarjevi nasveti so se zdeli vpoštovanja vredni. Paganel je bil mnenja, da se je treba ravnati po njih. Tudi on je mislil, da bi jim mogla v takem slučaju navzočnost jahte zelo prav priti. Pristavil je še, da ne bo z Melbournom nobene zveze več, ko puste za sabo lucknowsko cesto.

Glenarvan se ni mogel odločiti. Morebiti bi bil res izdal povelje, za katerega se je tako zavzemal Ayrton, da se ni ustavil predlogu z vsi silo major Mac Nabbs. Dokazoval je, da je Ayrtonova navzočnost pri ekspediciji neobhodno potrebna, ker so mu znani vsaj kraji ob obali. Če bi srečen slučaj pripeljal karavano na sled Harryju Grantu, kdo bi ji mogel slediti bolje od Ayrtona. Edino čolnar jih more popeljati do mesta, kjer se je razbila Britanija.

Mac Nabbs je bil torej odločno za to, da nadaljuje potovanje, ne da bi kaj spremenili na prvotnem načrtu. Našel je vnetega zagovornika v Johnu Manglesu, ki se je na vsej črti pridružil majorjevemu mnenju. Mladi kapitan jih je tudi opozoril, da bo prišlo povelje njegovega blagorodja veliko laže do Duncanu, če ga odpošlje brzojavno iz Twofoldskega zaliva, kakor pa, če ga ponese sel, ki bo moral prejahati dvesto milj divje pustinje. Začnje mnenje je zmagalo. Sklenili so, da pridejo najprej v Twofoldski zaliv, potem bodo pa že videli, kaj jim je storiti. Major je opozoval Ayrtona, in zdelo se mu je, da je precej vznemirljen, vendar pa ni delal ničesar in je po stari navadi obdržal vse zase.

Priporočamo »Ljudske knjižnice« v Jugoslavanski knjigarni v Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volčji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din. 20. zv.: Kralj gorá, br. 18 Din, vez. 30 Din. — KOL.

Opreme za neveste
in poročenke po naročiluPrva slovenska izdelovalnica
perila priporoča**za Božič****Perilo za dame belo in barvasto. —**
Kombinacije vseh vrst**Perilo za gospode po nizki ceni. — Frak-smoking**
in športne sraice le po meri in naročilu**M. Alešovec, Ljubljana Cankarjevo nabrežje 1./I**

V zalogi švicarska vezivanja

Dragi sveti Miklavž!
Prinesi mi knjigo
s slikami
**Zaspanček-
Razkodranček!**

Dobiva se v založbi:

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 6.

Za vse vrste oblačil

do Božiča**znižane cene**

pri priznani solidni trdnosti

J. Maček, Ljubljana

Aleksandrova c. 12.

POLENOVKA

namočena.

FR. KHAMLjubljana,
nasproti hotela »Union«.**PREMOG-ČEBIN**

Wolova ulica 1/II. — Telefon 56

Sveže ribje olje

najboljše znamke se dobi v

lekarni dr. G. Piccoli

Ljubljana, Dunajska cesta 4

Naročila se točno izvršujejo.

Veliko skladiščesuho, svetlo, s pisarniškimi
prostori event. s prodajnim
prostorom na cesti — SE
ODDA. — Več se poizve:
Gosposvetska cesta štev. 8.**Macesnov les**okrodel. dolžina 4 m, od 15
do 50 cm premera, okrog
170 kubičnih metrov, je na-
prodaj ozir. se da na žagi
izrezati po kupcu naročene
dimenzije. Dalje tudi okrog
50 kubičnih metrov prvovrst.
smrekovega že rezanega le-
sa, več vrst dimenzij. — Ku-
pec naj se oglasi pri Alojzu
TRATNIK, lesni trgovec
Potok - Mozirje, žel. postaja
Rečica na Paki. 7987**Plin v stanovanja!**Vsaka štedljiva gospodinja uporablja v kuhinji,
kopalnici in pri likanju samo plin.**Neprimerno cenejše. — Vedno čisto.****Vsak čas pripravljeno,
kuha ter greje hitro.**Mnenje o nevarnosti plina je samo predsodek. Že od leta 1861,
odkar obstoji plinarna, se ni dogodila nobena resna nesreča.
Napeljava do hiše **brezplačna**. Napeljava v stanovanje
stane samo 800—1000 Din, plačljivo v 10 mesečnih obrokih.

Kuhalnik se dobi že za Din 125.—

Likalnik » » » » » 140.—

Stedilnik » » » » » 1800.—

Uporaba plina v vseh obratih za varenje, taljenje, kuhanje
pogon strojev i. t. d. najcenejša. — Vedno pripravljeno, čisto
prihrana na času in denarju.

Pojasnila daje

MESTNA PLINARNA.**VELOURJE** za ženske plašče od 88 Din naprej,
DUBLNE in **SUKNO** za moške vrhne suknje
od Din 90.— dalje,
SUKNO in **VOLNENE ŠTOFE** v krasnih ka-
rirastih in gladkih barvah,
KAMGARNE, ŠTOFE in **ŠEVIJOTE** za obleke,
PORHATE in **FLANELO** — kupite v
ostankih pri:**»Tekstilbazar« — Ljubljana,**
KREKOV TRG 10v prvem nadstropju in v pritličju
NAJCENEJE!**Zahvala.**Povodom nepričakovane, bridke izgube
našega predobrega soproga, očeta in brata,
gospoda**Viktorja Zalaznika**

poštnege kontrolorja v pok.

Izrekamo najpristranejšo zahvalo za vse izraze
sočutja in tolažbe. Zahvaljujemo se predvsem
gg. dr. Breclju in dr. Höglerju ter primariju
dr. Jenkotu, gg. dr. Špornu, dr. Kaminu in dr.
Matkotu za vso požrtvovalno pomoč. Zahvala
bodi izrečena preč. p. Tomcu za tolažilne
obiske, poštним uradnikom in uslužbencem,
kongregacijam in Vinc. družbi, vsem daroval-
cem krasnih vencev in cvetja, vsem onim, ki
so tako požrtvovalno spremili predragega po-
kojnika na zadnji poti.

Globoko žalujoča rodbina.

Inserirajte v »Slovincu«!

»RIBA«**Nova specialna Irgovina samo za ribe in ribje konzerve****v Ljubljani, Gradišče (poleg Schumija)****Otvoritev: v petek dne 4. decembra t. l.**

Cene nižje kot na vseh drugih tržiščih!

Pridite in prepričajte se sami!

Ribe iz lastnih vodá! — Kvaliteta najprvovrstnejša!

Vsak dan sveže morske in žive sladkovodne ribe vseh vrst.

Na željo se redno dostavlja na dom in promptno pošilja na deželo vsaka množina.

Dr. M. Ambrožič**ne ordinira do 8. decembra.****Bilance zmožen****KNJIGOVODJA**z neobhodno potrebnim znanjem srbo-hrvatskega
in nemškega, event. tudi francoskega jezika, se
išče za večje izvozno podjetje v Beogradu. Prij-
ponudbe z dokumenti (prepisi) naj se pošljejo na:
poštni predal štev. 374 — BEOGRAD.**Strychnin in Cyanin**v kapsulah sta najsigurnejša strupa za lisice, volkove
in druge roparice. — Drogerija ANTON KANC sinova,
Ljubljana, Židovska ulica 1, obl. konc. prodaja strupov.**Senzacija letošnje jesenske in zimske sezi! Zastonj!****Prava resnica!****Nobena prevara!**Da si pridobimo nove in stalne odjemalce za naša novoustanovljena podjetja, izde-
lovalnico KONFEKCIJE in čevljev »VOIKA«, dajemo v času od 12. novem-
bra do 22. decembra t. l. zastonj sledeče:**1 par lepih, moških, Voika-čevljev**
1 fino čefir srajco,
2 ovratnika,**1 bele spodnje hlače,**
1 sv. leno kravato in
1 par nogavic, Voika,ako kupite ali naročite pismeno v gori omenjenem času eno elegantno moško
obleko ali pa fino vrhno zimsko suknjo za originalno ceno Din 500.—. Vsakdo
si naj sam ogleda in se prepriča, da je obлека sama res vredna Din 900.—,
vse drugo pa je zastonj. Izgotovimo obleko tudi takoj po meri, ako si izberete
blago. Zunanji naročniki: Zahtevajte ilustrovani cenik! Ne zamudite! Plačate
samo vrednost vrhne obleke, z vsem drugim pa se oblečete od nog do glave
zastonj. Zato vsi na**Krekov trg 10,
k Tekstilbazarju!**V neizmerni žalosti potrti naznanjamo vsem prijateljem in znancem pretužno vest,
da nas je naš nadvse ljubljani soproga, oziroma oče, stari oče, brat, svak, stric in tast, gospod**DR. JOSIP BARLE**

notar v Mariboru

v sredo, dne 2. decembra 1925, ob četrtna osem, po kratkem trpljenju, previden s tola-
žili sv. vere, v 59. letu svoje dobe, nenadoma za vedno zapustil.Truplo predragega pokojnika se bo v petek, dne 4. decembra 1925, ob 15. uri v hiši
žalos'i, Cankarjeva ulica 16, svečano blagoslovilo in na to prepeljalo na mestno pokopališče
v Pobrežju in tam položilo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.Sveto zadošno opravilo bo dne 5. decembra 1925 ob pol 9. uri dop. v frančiškanski
župni cerkvi.

Maribor, dne 2. decembra 1925.

Mici Barle roj. Schuller, soproga.

Dr. Slavko Barle, sin.

Mici Kobi roj. Barle, hči.

Karel Barle in Alojzij Barle, brata. — Pavla Arnejčič roj. Barle; Ana Bluzič roj.
Barle; Angela Jankovič roj. Barle, sestre. — Štefan Blažič, Alojzij Jankovič, Hans
Schuller in Franc Schuller, svaki. — Drago Kobi, zet. — Drago in Mario Kobi,
vnuka — in vsi ostali sorodniki.

Posebni parte se ne bodo izdajali.